

Atatürk organize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

AĞUSTOS
2022
SAYI 200

200.
SAYI

MARMARA
DEPREMİ
23. YILINDA
UNUTULMADI

AVRUPA'DA
ENERJİ
KRİZİ
BÜYÜYOR

UĞURTAŞ:
ZAFER
BAYRAMIMIZ
KUTLU OLSUN

Bayram TALAY
0532 241 38 87

40 yıllık
Güven
Birikim
Tecrübe

Mustafa Sarper YAĞCI
0532 552 12 55

organize
gayrimenkul

Sanayici Kimliği ile Sanayicinin Yanında

ALIM - SATIM - KİRALAMA

SANAYİ ARSASI - FABRİKA - LOJİSTİK DEPO

Ege Bölgesindeki OSB'ler ve Serbest Bölgelerde
Doğru, Güvenilir Hizmeti ile Yanınızdayız.

**Yatırımlarınıza değer
katmak için bizimle iletişime geçiniz**

ALİAĞA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDE
20.000 m2 KUPON SANAYİ PARSELİ
KONUMU MÜKEMMEL ZEMİNİ DOLGU İSTEMEYEN,
İSTİNAD DUVARI İSTEMEYEN,
İNŞAATA HAZIR PARSEL
FIRSAT FİYATIMIZ 37.500.000 TL. DİR.

İZMİR ATATÜRK OSB'DE KİRALIK 1.750 m² OFİS KATI

BRÜT: 1.750 m²

KULLANIMA
HAZIR

Sosyal Medya Hesaplarım: @Cihat Erdoğan Ticari

RE/MAX
TİCARİ

Instagram

LinkedIn

YouTube

facebook

İAOSB Yeni Parsellerde Bulunan SAVATEL' de Komple Kiralık Kat ve Katlar

- A + ofis standartları.
- Mevcut haliyle kullanılabileceği gibi ihtiyaca uygun düzenlenme/bölümleme imkanı sunan hazır mobilyalı ofis alanı.
- 7/24 Güvenlik ve resepsiyon hizmeti.
- Zemin katta bulunan eğitim, toplantı odaları ve fuaye alanını kullanma imkanı.
- Döşeme üstü tavan yüksekliği 4 metre.
- 2.500 m² peyzajlı bahçe alanında amfi-tiyatro, kafeterya, dinlenme alanları.
- Panoramik İzmir körfezi / kuş cenneti manzaralı.
- Havalandırma ve iklimlendirme, açılır pencereler ve kata özel VRF sistemi.

"Büyük İşler Güvenle Biter"

0530 419 14 71

CİHAT
ERDOĞAN

ACP
PROFESİYONEL

RE/MAX MODEL

DETAYLI BİLGİ ALMAK İÇİN ARAYABİLİRSİNİZ

Sanayici her şeye rağmen üretmeye devam edecek

Hilmi
UĞURTAŞ

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Değerli Sanayici Dostlarım;
Bu ay yazıma; ulusumuza 30
Ağustos 1922'de tarihe yazdırdığı
"Zafer" ile vatanımızı geri kazandıran;
Cumhuriyetimizin kurucusu, demokrasi
ve laikliğin savunucusu Büyük Önder
Mustafa Kemal Atatürk'ü, kahraman silah
arkadaşlarını, bu toprakları vatan yapan
tüm şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet ve
minnetle anarak başlamak istiyorum.

Değerli Dostlarım;

Her ne kadar bu yazılarda ana amacım
ekonomi ve finans dünyası üzerinde
paylaşım yapmak olsa da özellikle

pandemi ile birlikte siyasal, kültürel
ve sosyal öğeler öylesine güçlendi ki,
ekonomi ve finans dünyası üzerindeki
baskı güçleri önemli düzeyde arttı.
Pandemi, iklim krizi derken dünya
üzerinde başlayan kitlesel korku ve
panik havası, kişisel bağlamda insanların
hareketlerini kısıtlasa da özellikle tedarik
zincirlerinde yaşanan büyük kırılmalar
neticesinde ekonomik döngü üzerinde de
büyük bir hareketlilik yarattı.

Bazen telaşla, bazen korkuyla, bazen
geçmişin yaralarını kazıyarak ortaya
çıkarılan ulusal ve uluslararası kültürel ve
siyasal sorunlar bir bir gündeme gelmeye
başladı. Neredeyse her yeni güne yeni bir
gerginlikle uyanır hale geldik.

Rusya'nın Ukrayna'ya müdahalesi ile
başlayan süreçte, savaş sadece savaş
alanlarında kalmadı. İnsani boyutlarının
yanı sıra savaş alanları dışına taşan, siyasi
ve ekonomik alanda da çok zorlu bir
sürecin içindeyiz.

Düşünebiliyor musunuz, insanlar
aç kalmasın diye Türkiye'nin gayretleri
ile "tahıl koridoru" açıldı. Avrupa
ülkeleri daha şimdiden önlerindeki kışı
nasıl atlatacaklarının, bırakın üretimi
insanlarını nasıl ısıtacaklarının derdine
düşüler. Bu gerginlikler yetmezmiş gibi
ABD'nin Tayvan'da attığı adıma karşılık
Çin'den verilen reaksiyon, süper güçleri
yönetenlerin önceliklerinin insanlığın
refahı ve barış içinde yaşamaları
olmadığını bir kez daha gösterdi. Bir çipin
bir insan hayatından kat be kat değerli
olduğunu anladık. İnsani yardımlarda
tereddüt edenler, işin içine sermaye,
kazanç gibi öğeler girince aslan kesildiler.

Türkiye, tüm bu karmaşıklığın içinde

kendince geliştirdiği politikalar ile mayınlara basmadan yürümeye çalışıyor. Ama bu durumda dahi Yunanistan'ı dürterek Türkiye'yi kışkırtmalar, Mavi Vatan sınırları içinde Türkiye'yi provoke etme gayretleri, Suriye sınırındaki askeri hareketlilik devam etmektedir.

Ulusal ekonomide ise TCMB faiz kararları ile dünyada yeni olan bir doktrini uygulamaya devam ediyor. Bu faiz politikasını eleştiren yerli ve yabancı uzman kişi ve kuruluşa rağmen bu politikanın devam etmesi hususunda nereye varacağımızı söylemek zor olsa da enflasyon ile mücadelenin bu dönemde tamamıyla göz ardı edildiğini söylemek yanlış olmaz sanırım.

Yurt içi verilere hızlı bir şekilde bakarsak; 2021 yılı Ağustos ayına göre Reel Kesim Güven Endeksi'nde, toplam siparişte, mal stok durumunda, gelecek 3 ay içinde beklenen üretim hacmi, istihdam, sipariş ve ihracat gibi rakamlarda gelişen bir iyimserlik görememekteyiz. Genel gidişattan memnuniyet, bilinmezliklerin yarattığı risklerden dolayı tedirginliğe teslim olmuş durumda. İç borcun arttığı görülmekte... Borçlanmanın yarattığı sıkıntı, ihtiyacımız olan Ar-Ge ve inovasyon yatırımlarında yapmamız gereken sıçramayı geciktiriyor.

Dış ticarete ihracat rakamlarında sağlanan artış sevindirici olsa da tüm tabloya bakıldığında Ocak-Temmuz döneminde ihracatta yüzde 19,1'lik artışın yaşandığını, ithalatta ise bu artışın

yüzde 40,7'ye ulaştığını görüyoruz.

Dış ticaret açığımız, yani ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 79,1'den yüzde 63,4'e gerilemiş... İthalatımızın yapısına baktığımızda ise ara malı ithalatının toplam ithalatımız içindeki payının yüzde 81,9 olduğunu görüyoruz. Ocak-Temmuz döneminde yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı ise yüzde 2,8'dir.

Bu rakamların bazıları bizi üzse de Türk sanayicisi bugün üretmek arzusunun yitirmeden çalışmaya devam etmektedir. Şundan da eminim ki finansal kaynakların elverdiği ilk anda Ar-Ge'ye yönelik yatırımlar tekrar hızlanacaktır.

Beklentimiz, gittikçe yaklaşan 2023 seçimlerinin ülkemizi gerçek gündemlerden ve sorunlardan uzaklaştırmamasıdır.

Siyasi partiler seçimlere bildikleri gibi hazırlanabilirler. Ama ülkeyi idare eden, karar alıcı ve uygulayıcı mercilerin, gerçekleri terk etmeden sağduyu ile işlerini yapmalarını bekliyoruz.

Sevgili Dostlar,

Bu sayıda bir gururumuzu da paylaşmak istiyoruz.

ATATÜRK ORGANİZE HABER dergimiz, bu ay 200. sayısına ulaşmıştır. Ülkemizde hiçbir OSB'nin, OSB'leri bırakın pek çok kurum ve kuruluşun bu sayıya ulaşan yazılı bir yayını olduğunu sanmıyorum. Geline bu nokta, sizlerin dergimize gösterdiği ilgi ve güvenin neticesidir.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Meryem Fuyla YAZICIOĞLU

YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabir
Bestenigar PEKER

YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00

E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Camdıbi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, İAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe İAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

16 Anadolu'dan dünyaya yayılan marka: Tariş Zeytin & Zeytinyağı

8

Ekonomik göstergeler

12

Ekonomideki gelişmeler
nasıl yorumlandı?

16

Anadolu'dan dünyaya yayılan marka:
Tariş Zeytin & Zeytinyağı

22

Çin-Tayvan gerilimi ve
çip dünyasını karıştıran gelişmeler

26

Kaza sonrası araçta
yaşanan değer kaybı

28

Tüm canlıların hayatına
"umut" olan AKUT

33

Marmara Depremi
23. yılında da unutulmadı

34

İzmir Deniz Tarihi'nin 3 Amirali

39

70 kent, 500 antik sikke,
2700 yıl, 1 kitap

42

Avrupa'da enerji krizi
giderek büyüyor

44

Sürdürülebilir kalkınma

46

Okyanusların dibindeki mikroplastikler

48

Isırgan otu

50

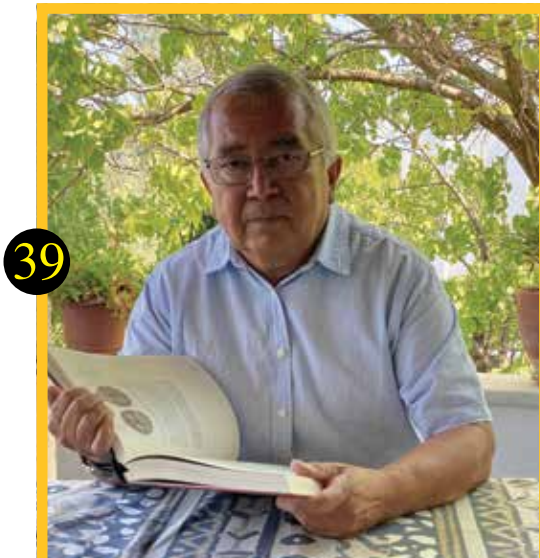
Kalp hastalıklarına
karşı ilk DNA aşısı

52

Polonya'nın başkentini keşfetmek...

56

Amasya Mutfağı

Merkez Bankası faizi 1 puan indirdi

2022 yılının başından beri politika faizini yüzde 14'te sabit tutan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikaları Kurulu (PPK), faizi 1 puan indirerek yüzde 13'e düşürdü. TCMB, 1 puanlık indirimin gerekçesi olarak iktisadi yavaşlamayı gösterdi, sanayide ve istihdamda artışın sürmesi amacıyla finansal koşulların destek olması gerektiği için faiz indirdiğini açıkladı. Politika faizi ile kredi faizi arasındaki makastaki artışın parasal aktarım mekanizmasının etkisini azalttığını kaydeden TCMB, yeni makroihtiyati önlem sinyali verdi.

Ekonomi ikinci çeyrekte yüzde 7,6 büyüdü

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Gayrisafi Yurt içi Hasıla (GSYH) nisan-mayıs-haziran dönemini kapsayan ikinci çeyrekte yüzde 7,6 arttı. İkinci çeyrekte bir önceki yıla göre finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 26,6, hizmet faaliyetleri yüzde 18,1, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 11,0, sanayi yüzde 7,8, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 5,3, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 4,1, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 1,9 ve kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 1,7 arttı. İnşaat yüzde 10,9 daraldı.

Ticari kredi faizi önlem öncesi seviyeye döndü

Bankaların TL ticari kredilerine kurumsal kredi kartı ve kredili mevduat hesabı (KMH) hariç uyguladığı faiz oranları, ortalamada Hazine, BDDK ile TCMB'nin üst üste makroihtiyati önlemler açıkladığı Haziran dönemine yakınlıktı. İlk önlemlerin açıklandığı 9 Haziran haftasında yüzde 24,91 seviyesinde olan kurumsal kredi kartı ve KMH hariç TL ticari kredi faizleri, 5 Ağustos haftası itibarıyla bir önceki haftaya göre 131 baz puan düşüşle yüzde 27,20'ye geriledi. Önlemlerin ardından ticari kredi faizi yüzde 31,33'e kadar yükselmiş, rotatif kredi faizleri ise yüzde 50 seviyesine aşmıştı.

Kredili mevduatlar 43 milyar lirayı aştı

Özellikle emekli ve çalışanlar, artan enflasyona karşı bankalarda açtıkları kredili mevduat hesaplarına (KMH) yöneliyorlar. Faizi yüksek olmasına karşın kullanımı artan kredili mevduat hesapları ise toplamda 43 milyar 648 milyar TL'ye yükseldi. Kredili mevduat hesabında en fazla artış gösteren il ise yüzde 87,77 büyümeyle Kilis oldu. 81 ilin ortalama artış hızı yüzde 64'ü bulan KMH'da en düşük artış gösteren il yüzde 42,93 ile Nevşehir oldu. 81 ilin ihtiyaç kredisi toplamı da Haziran sonu itibarıyla 499 milyar 284 milyon TL'ye çıktı.

Bütçe, Temmuz'da 64 milyar TL açık verdi

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre, merkezi yönetim bütçesi Temmuz'da 64 milyar 19 milyon lira açık verdi. Sonuçlar kur korumalı TL mevduatın bütçeye ma-

liyelinin Temmuz ayında da arttığını ortaya koydu. Kur Korumalı Mevduat'ın (KKM) 5 ayda bütçeye maliyeti 60,6 milyar TL'ye

ulaştı. Bu veriye dövizden KKM'ye dönüşte TCMB'nin üstlendiği maliyet dahil değil. İlk KKM dönüşü bu ay itibariyle hızlanan şirketler yenilemede 3 ay vadeyi tercih ederken, Ağustos bütçe sonuçlarında KKM'nin maliyetinin daha da artması bekleniyor.

Genel bütçe gelirlerinde tahsilat oranı azalıyor

2021 sonu ile 2022 ilk yarısında, vergi ve genel gelirlerdeki tahakkuk tahsilat oranlarında düşüş dikkat çekti. Vergi gelirlerinde yüzde 80'lerde seyreden tahakkuk

tahsilat oranları, 2022 Ocak-Haziran döneminde yüzde 70'in altına geriledi. Dahilde alınan KDV'de, genellikle düşük sey-

reden beyana dayanan KDV'nin etkisiyle yüzde 40'ların üzerinde seyrederken, 2022 ilk yarısında yüzde 31,2 oldu. Genel bütçe gelirlerinde de 2022 iyi işaret vermedi. Bir önceki yılın tamamında yüzde 64,4 olan oran yüzde 56,5'e düştü.

Dolar kuru ve enflasyonda yükseliş beklentisi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Ağustos ayı piyasa katılımcıları anketi sonuçlarına göre, cari yıl sonu dolar/TL beklentisi Temmuz ayındaki 18,99 TL'den 19,65 TL'ye çıktı. 12

ay sonrası döviz kuru beklentisi ise aynı anket dönemlerinde sırasıyla 20,92 TL ve 22,03 TL olarak gerçekleşti.

Katılımcıların cari yıl sonu tüketici enflasyonu (TÜFE) beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 69,94 iken, bu anket döneminde yüzde 70,60 oldu. 2022 yılı büyüme beklentisi arttı ve bu anket döneminde yüzde 3,7 olarak gerçekleşti.

Moody's Türkiye'nin notunu düşürdü

Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'nin kredi notunu "B2"den "B3"e düşürdüğünü, not görünümünü ise "negatiften" "durağana" çevirdiğini duyurdu. Moody's

kredi notunun düşürülmesine gerekçe olarak, Türkiye'nin ödemeler dengesi üzerinde artan baskıları ve döviz rezervlerinin

daha da düşme riskini gösterdi. Moody's ayrıca Türkiye'nin cari açığının önceki beklentileri büyük farkla aşabileceğini kaydetti. Ekonomistler B3 kredi notunun spekülâtif kabul edilen ve yüksek kredi riskine tabi yükümlülükler için verildiğini belirtti.

Sanayi üretimi beklentilerin üzerinde

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı verilere göre, sanayi üretimi Haziran ayında aylık 1,3 artarken, yıllık artış yüzde 8,5 olarak gerçekleşti. Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretiminin Haziran'da yüzde 6,7 artması bekleniyordu. Yıllık bazda sanayinin alt sektörleri (2015=100

referans yılı) incelendiğinde, madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 7,1 azalırken, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 10 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0,6 arttı.

İşsizlikte hafif bir azalış

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaş grubunda işsiz sayısı, Haziran'da 136 bin kişi azalarak 3 milyon 541 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,3 puanlık azalışla

yüzde 10,3 olarak hesaplandı. İstihdam edilenlerin sayısı 46 bin kişi azalarak 30 milyon 866 bine geriledi. İstihdam oranı ise

0,1 puanlık azalışla yüzde 47,8 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 65,3 iken kadınlarda yüzde 30,6 olarak hesaplandı. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı, bir önceki aya göre değişim göstermeyerek yüzde 20,4 oldu.

7 aylık ticaret açığı 62 milyar dolar

Türkiye'nin ihracatı Temmuz'da bir önceki aya göre yüzde 13,4 artışla 18,6 milyar dolara ulaştı. Yılın ilk 7 ayında büyüme kaydeden ihracat bu periyotta 144 milyar doları aştı.

İthalat ise Temmuz ayında yüzde 40,8'lik artışla 29,1 milyar dolar olurken, yılın ilk 7 ayında 206,4 milyar dolara yükseldi. Bu dönemde

verilen dış ticaret açığı 62 milyar dolar oldu. Cari işlemler açığı da Haziran'da bir önceki yılın aynı ayına göre 2 milyar 269 milyon dolar artarak 3 milyar 458 milyon dolara çıktı. 12 aylık cari işlemler açığı ise 32 milyar 667 milyon dolarla 15 ayın zirvesinde.

İthalat birim değerinde ihracatın 3 katı artış

Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat birim değer endeksi yüzde 12, miktar endeksi yüzde 6 artarken, ithalatta birim değer yüzde 34,9, miktar endeksi

ise yüzde 3,6 arttı. İhracat birim değer endeksi; gıda, içecek ve tütünde yüzde 7,5 azalırken, hammaddelerde (yakıt hariç)

yüzde 18,2, yakıtlarda yüzde 89,5 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 11,1 arttı. Çeyrek dönemler itibariyle ise 2022 yılı ikinci çeyrekte yüzde 12,4 artış kaydedildi. İthalat değer endeksinde ise en büyük artış yüzde 152,9 ile yakıtlarda görüldü.

Çin'den beklenmedik faiz indirimi

Ekonomik veriler Çin'de Covid-19 tedbirleri nedeniyle Temmuz'da beklenmedik şekilde yavaşlama kaydedildiğini gösterirken, Çin Merkez Bankası (PBOC) kredi talebini canlandırmak için borçlanma faizini düşürerek yatırımcıları şaşırttı. PBOC, 400 milyar yuan (59,33 milyar dolar) fonlama sağladığı bir yıllık orta vadeli borç verme imkanı (MLF) faizini bazı finans kurumları için 10 baz puan düşürdü. Böylece MLF faizi yüzde 2,85'ten yüzde 2,75'e düştü. Sanayi üretimi de Temmuz'da bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,8 genişledi.

ABD'de enflasyon tahminlerin altında

Piyasaların merakla beklediği ABD enflasyon rakamları açıklandı ve Temmuz ayında yüzde 8,5 ile beklentilerin altında geldi. Tüketici fiyatları, Temmuz ayında bir önceki aya göre değişim göstermedi. Ekonomistler, Temmuz ayında fiyatların geçen yılın Temmuz ayına göre yüzde 8,7 artmasını bekliyorlardı. Geçen ay yüzde 8,8 artması beklenen yıllık enflasyon yüzde 9,1 artarak rekor tazelemişti. Çekirdek TÜFE ise bir önceki aya göre yüzde 0,3 ve yıllık yüzde 5,9 arttı. Beklenti, fiyatların bir önceki aya göre yüzde 0,5 artacağı yönündeydi.

Euro Bölgesi'nde resesyona olasılığı artıyor

Bloomberg tarafından ekonomistler arasında yapılan anket, Euro Bölgesi ekonomisinin resesyona girmesi olasılığının Kasım 2020'den bu yana görülen en yüksek seviyeye çıktığını gösterdi. Ankete göre, Euro Bölgesi ekonomisinin iki çeyrek üst üste resesyona girmesi olasılığı bir önceki ankette yüzde 45 iken yüzde 60'a çıktı. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı öncesinde bu oran yüzde 20 seviyesindeydi. Ankete göre, enflasyonun 2022 yılında yüzde 8 civarında tepe yapması, enflasyonun 2024'te yüzde 2'ye yavaşlaması bekleniyor.

İngiltere'de rekor market enflasyonu

İngiltere'de market enflasyonu 7 Ağustos'ta sona eren 4 haftada rekor seviyeye çıktı. Kantar araştırmasına göre, ortalama bir hane halkının market harcamaları geçen yılın aynı dönemine göre 533 sterlin arttı. Karşılaştırılabilir market fiyat enflasyonu Temmuz ayının ikinci yarısından Ağustos ayının ilk yarısına kadarki dönemde yüzde 11,6 oldu. Bu, Kantar'ın verileri tutmaya başladığı 2008 yılından bu yana görülen en yüksek oran olarak kayıtlara geçti. Tüketiciler market markalı ürünlere yönelince bu ürünlerin satışları yüzde 7,3 arttı.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Türkiye'nin yaşadığı enflasyon ve kur riskine dikkat çeken ekonomistler, cari açığın doğrudan yatırımlar ve ihracatın ithalatı karşılama oranı yüksek üretimle finanse edilmesini gerektiğini savundu.

Gıdada beklenen büyük tehlike

Şeref Oğuz

Bir yanda yükselen enflasyon, diğer yanda genç nüfusun yüzde 60'ının uzak durduğu tarım sektörü; bu alanda yapılamayan yapısal reformlar yüzünden can çekişiyor. En temel gıdalarda gözümüzü başka ülkelere dikmeye başladık. Gıda krizi giderek sarsıcı bir şekilde etkisini hissettiriyor.

Üretimin sabit kaldığı hatta azaldığı bir ortamda, hele ki enflasyon varsa olacağı şudur; gıda ürünlerini daha pahalı fiyatlardan yiyebileceğiz. Üreticilerin yüksek maliyetlerini ister istemez tüketiciye yansıtmasıyla gıdanın enflasyona katkısında, rekor sayılara ulaşma riskimiz fevkalade yüksek...

Rakamlara bakalım; üretici fiyatları yüzde 144,61 artmış. Üstelik bunlar iyi zamanlarımız. Ancak

artık yılın tamamında iyi zaman diye bir şey kalmadı gibi... Eskiden haziran, temmuz, ağustos ayları; gıdada düşüş yaşanan ve enflasyonun çoğu kez aylık bazda geri gittiği mevsimlerdi. Şimdi ise gıdayı en ucuz bugün yiyorsunuz, zira yarın daha pahalı olacak.

Tarımda gelişim sağlanması neye bağlı?

Öncelikle zihin yapımızdaki değişime bağlı... Geçimlik tarım zihniyetinden çıkmak gerek. Arazi bütünleştirmekten havza bazında hangi bölgede neyin ekileceğinin kararı, toprak kimyası, iklim koşulları, pazar beklentileri ve bilimsel verilere dayalı olarak verilmesi gerekiyor.

Tarıma gençlik aşısı nasıl enjekte edilebilir?

Şu anda üreticiler yaşlandı. Gençler ebeveynlerinin tarım arazilerini değerlendirmek istemiyor, şehre göç ediyor, sosyal medya coğrafyalarına gidiyorlar. Eğer tarım kazandıran bir sektör haline getirilebilirse ve gençleri tarıma katabilsek, ülkenin bahtı değişir.

Tohumun, suyun, toprağın olsa da üreten insana ihtiyaç var. Ekilmeyen 4 milyon hektar alanımız var, 30 milyon ton buğday üretecek potansiyelimiz de cabası... Tarlanın bereketi; tohumdur, teknolojik yatırımdır, modern hasattır, dijital imkanları kullanmaktır, destekleri günün şartlarına uyarlamaktır.

Enflasyon yükselmeye devam ederken Merkez Bankası (TCMB) faizi yüzde 14'den 13'e indirdi. Merkez Bankası Para Politikası Kurulu Kararında (PPK) yer alan ifadeleri irdeleyelim: "Üçüncü çeyreğe ilişkin öncü göstergeler iktisadi faaliyette bir miktar ivme kaybına işaret etmektedir."

Gerçekten de üçüncü çeyrekte büyümede düşüş sinyalleri var. Eğer böyle devam ederse dördüncü çeyrekte düşüş çok daha belirgin hale gelecek ve bu kadar yüksek enflasyonda bir de büyüme sıfıra yaklaşp da stagflasyon ortaya çıkarsa işler iyice karışacak. Dolayısıyla TCMB'nin bu tespiti doğru.

Şimdi gelelim faiz indiriminin yaratacağı sonuçlara: Bu kararın ardından TL, dış değer kaybına uğradı. USD/TL kuru 17,96'dan 18,10'a

Faiz indiriminin sonuçları

Mahfi Eğilmez

yükseldi (arada daha yüksek ve düşük noktalar da var ama son durum böyle). Bu durum ithalata dayalı üretimi olan Türkiye'de maliyetleri, fiyatları ve enflasyonu artıracak bir gelişme.

Faizin düşürülmesinin büyümeyi yükseltmesi de kesin değil. Çünkü enflasyonun bu kadar yüksek olduğu bir ortamda faiz indirimi risk artışı demektir. Ki son günlerde düşmeye başlamış olan CDS primi bu indirim kararını izleyerek hızla yükseldi. Risk artışı, yatırımların önündeki en önemli engeldir. Özetle söylemek gerekirse Türkiye,

enflasyonla mücadeleyi tümüyle terk etmiş görünüyor. Bu çerçevede Türk toplumu uzunca bir süre yüksek enflasyon ve onun yarattığı satın alma gücü kaybıyla yaşamaya alışmalıdır.

Tam klasik "tavuk-yumurta" sorusu gibi oldu. Hangisi hangisini tetikliyor; enflasyonu dolar mı, doları enflasyon mu? Yoksa ikisini birden harekete geçiren başka etkenler mi var?

Faiz indirimiyle birlikte kurun oralara gideceği belli ki zaten tahmin edilmişti ve ne zaman ne yapılacağı da hiç kuşkusuz çok önceden kararlaştırılmıştı. Ne yani, 20 Aralık akşamı açıklananlar, yani kur korumalı mevduat, gün içinde mi kararlaştırılmıştı!

Şimdi de tutmuşlar "Dövizin aralık ayındaki tırmanışında spekülasyon etkenler rol oynadı" diyorlar. Kesinlikle doğru, "Spekülasyon etkenler rol oynadı" da, bir kez daha sorulalım, bu zemini kim hazırladı?

Enflasyon ve dolar ilişkisi

Alaattin Aktaş

Şimdi yeni bir aşama... Bu kez tartışma yeni bir boyuta taşındı...

"Döviz kuru aralıkta spekülasyon sonucu artmıştı, şimdi ise enflasyon yüzünden artış yaşanıyor."

Arada olan biten atlanmış sanki! Yani enflasyonun nasıl olup da bu düzeye fırladığı gerçeği. Sakın enflasyonu buralara taşıyan döviz kuru olmasın!

Hadi bu gerçeği gözden kaçırdınız diyelim, şimdiki kur artışında temel etken enflasyon mu yani? Kaldı ki biz enflasyonun durması ya da düşmesi derken genel-

likle yıllık oranın gerilemesini anlıyoruz, oysa dövizin geriletecek ya da artışını durduracak kavram, bir önceki düzeye, yani aya göre fiyat artışının olmaması veya çok az olmasıdır.

Türkiye’de ekonominin büyüme performansına, başka hiçbir ülkede olmadığı kadar çok önem verilir. Pek çok ülke için işsizlik ve enflasyon bizde olduğundan daha önemli ve önceliklidir. Türkiye kamuoyu için ise büyümenin kalitesi, yatırım ve istihdam yaratması, sektörel dağılımı, adil bölüşümü önemlidir elbette ama hızı hepsinden daha ön plandadır. Öyle olduğu için de her çeyrekte açıklanan verinin detaylarından çok diğer ülkelerle kıyaslamasına öncelik verilir. 2022’nin ikinci çeyrek verilerinde de benzer şeyler göreceğiz. Nitekim sanayi üretim artışı ve ihracat performansının desteğiyle yine yüksek bir büyüme açıklanacak. Ama yılın kalanı için öncü işaretler bu dönemin sonuna geldiğimizi gösteriyor. İkinci yarıdaki büyüme, ilk yarıdaki gibi olmayabilir.

İHRACAT MİKTARI: Covid-19 sonrası dönemde ihracat, Türkiye ekonomisinin hızlı büyüme performansındaki başrol oyuncularından biri oldu. Son 2 yılda ihracatımız hem miktar bazında hem de fiyat bazında gelişim gösterdi. Fiyatlar dünya genelinde yükseldi. Sattığımız malların miktarında hiç değişiklik olmasaydı bile ihracatımız ciddi bir artış gösterecekti. Ancak ihracatçılarımız miktar bazında da performanslarını artırdılar. Miktar değişiminin altında hedef pazarların büyümesi yatar. İhracat yaptığımız ülkeler ne kadar iyi büyüme performansı gösterirlerse, ihracatımız da o denli yükselir. Son iki yılda bunu yaşadık. Ancak artık bu dönemin nihayete erdiğini söyleyebiliriz. Küresel ekonomi beklentilerden daha zayıf bir büyüme gösteriyor. Tahminler aşağı yönlü revize ediliyor. Nitekim diğer ülkelerin PMI verilerinde de bu zayıflamayı yakından görüyoruz.

İhracat miktarını iki kaynaktan izliyoruz. TİM ihracat verileri ile TÜİK’in ihracat miktar endeksi. Her ikisinde de son aylarda artış hızı yavaşladı. Hatta TİM verilerine göre son 3 ayın ikisinde ihracat miktarında azalış oldu. Net olan şu: Küresel

Yavaşlamanın 5 işareti

H. Bader Arslan

ticaret de, Türkiye’nin ihracatı da reel olarak yavaşlıyor.

İKLİM ENDEKSİ: Diğer ülkeler demişken, ihracat iklimi endeksine dönelim. Tüm dünyada PMI endeksleri bir süredir geriliyor. Bu da ihracat iklimi endeksini aşağı çekiyor. Nitekim uzun bir aradan sonra Temmuz’da 50’ye indi. Muhtemelen önümüzdeki aylarda bir miktar daha aşağı gelecek. Henüz doğalgaz krizi Avrupa’da sanayiye fazla etkilemeye başlamadı. Kış aylarında Rus gazına bağımlılığı yüksek ülkelerde sanayi üretiminde gerilemeler hızlanabilir. Bu da bizim ihracatımız ve sanayi üretimimizi

olumsuz etkiler.

ELEKTRİK TÜKETİMİ: 2020’nin ikinci yarısından itibaren güçlü bir artış gösteren elektrik tüketimi, Eylül 2021’den beri yavaşlıyor. Hatta son aylarda gerilemeler de görüyoruz. Elektrik fiyatlarındaki yükselişin, sanayideki kullanılan elektriğin meskenlerde kullanılan elektriğe kıyasla daha fazla artmasının elbette tüketim üzerinde etkileri olabilir. Ancak yine de elektrik tüketimi ile sanayi üretimi arasında yakın bir ilişki var ve tüketimdeki gerileme sanayi üretiminin ve dolayısıyla büyümenin de yavaşlayacağını gösteriyor.

REEL KESİM GÜVENİ: Reel kesim güven endeksi her ay TCMB’nin sanayi kuruluşları ile yaptığı anketlere dayanarak üretiliyor. Endeks, sanayi üretim endeksi ile yakın hareket ettiği için anlamlı bir öncü göstergesi. Reel kesim güven endeksi son beş ayın üçünde geriledi, ikisinde değişmedi. Ancak son iki aydır yönünü aşağı çevirdi. Sanayi sektörlerindeki güven kaybı, üretimin de azalacağına işaret ediyor.

PMI: Önemli bir başka veri ise PMI endeksi. Endeks, Mart ayından bu yana 50’nin altında yani daralma yönünde değerler alıyor. Temmuz’da ise Mayıs 2020’den sonraki en düşük değerine indi. Önümüzdeki aylarda Dünya ve Türkiye konjonktüründe köklü bir değişiklik olmaz ise PMI endeksi de 50’nin altında kalmaya devam edecektir.

Şirket yönetmek her zaman zordur ama böylesi dalgalı dönemlerde daha da zorlaştı. Bir yandan şirketi yüksek enflasyona uyumlu hale getirmek gerekirken, diğer yandan yaklaşan resesyon tehlikesine karşı hazırlık yapmak gerekir. Peki, yaklaşan resesyon ya da stagflasyona karşı şirketler ne yapmalı?

Yapılacak bütçe ve planlara doğru ve ihtiyatlı varsayımlar koymak gerekir. Kurda yeni oynaklıklara hazır olmak iyidir. Enflasyon fiyatlamasından resesyon fiyatlamasına geçileceğini unutmayın.

Krizlerin tarihi, nakit akışını yönetemediği için batan şirketlerin hikayeleriyle doludur. Böylesi dönemlerde pozitif nakit akışını ihmal etmemek lazım. Tüm maliyetleri içerecek

Resesyona karşı şirketler ne yapmalı?

Servet Yıldırım

şekilde işletme sermayesi ihtiyacının minimizasyonu ve iyi yönetilmesi çok kritiktir. Etkin stok yönetimi yapılmalı; alacaklar iyi yönetilmelidir.

Krizlerde tasarruf ve maliyet akla gelen ilk yol oluyor. Maliyet kontrolü krizde apar topar değil krize girmeden önce yapılmalı. Masraf kontrol etmek ile her türlü masrafı kısmak aynı şey değil. Büyümeyi getiren bazı harcamalara devam etmek zorunda olduğu unutulmamalı. Maliyet yapısı resesyona girmeden gözden geçirilmeli. Gerekliyse bazı planlar ertelenmeli. Özkaynak yapısı güçlü olmalı. Krizlerden güçlenerek çıkan şirketleri hatırlayın. Bunlar özkaynak yapıları güçlü ve aynı zamanda uyum kabiliyeti yüksek olan şirketlerdir.

Cari açık rakamları açıklandı, Kredi Risk Primlerinde (CDS) düşüş yaşandı ve ödemeler dengesi tartışmaları gündeme oturdu. Bu yılın ilk 6 ayında 32,4 milyar dolar cari açık verildi. Geçen yılın aynı döneminde açık 13,6 milyar dolardı. İlk yarıda enerji ithalatı 40,5 milyar dolar oldu. Enerji ve altın hariç cari fazlada geçen yıla göre artışlar var. Enflasyonlu ve borç finansman ağırlıklı, sadece kur destekli büyüme politikası ile cari fazla iddiasının aksine, cari açığımızın yılın sonunda milli gelirimize oranının yüzde 4'ü geçeceğini, ödemeler dengesi kırılganlığını arttırıcı bir unsur olduğunu anlarız.

CDS, özetle bir ülkeye veya kuruma borç verildiğinde bu borcu sigortalamak için

Cari açık, CDS ve ödemeler dengesi kırılganlığı

M. Saim Uysal

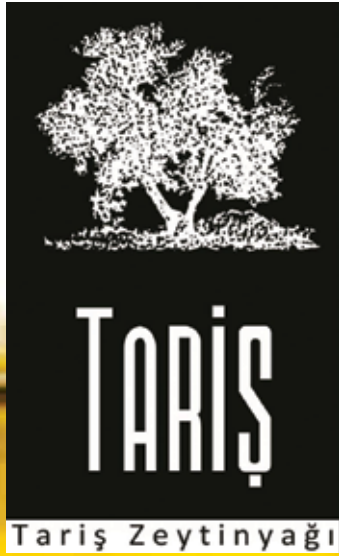
ödenen prim bedelidir. Türkiye'nin 5 yıllık risk primi, kriz yıllarında 2021 yılına kadar 500'lere yükselirken kriz olmayan zamanlarda 200 baz puan seviyelerinde dolaşıyordu. Artık 600'lerden başlayarak 900'lere kadar seviyelerde dalgalanmaya başladı. Borçlanma maliyetimiz ABD'nin 5 yıllık tahvil faizinin üstüne 700 puanın eklenmesiyle yüzde 10-11'lere gelmektedir.

Cari açığımızın finansmanında net hata noksan gibi, rezerv eritilmesi gibi yollarla değil, doğrudan yatırım gibi, ihracatın ithalatı karşılama

oranını gittikçe yükselten bir üretim yapısının arttırılması gibi önlemler almaya başlamazsak korkarız ki dış ödemeler kırılganlığımızı çözmek mümkün olmayacak.

Anadolu topraklarından tüm dünyaya yayılan marka: TARIŞ Zeytin & Zeytinyağı

Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği, Türkiye’de kooperatifçiliğin tarihsel gelişim sürecinde oldukça seçkin ve onurlu bir yer tutmaktadır. Kuruluşunda tüketicinin de korunması hedeflenmiştir.

Tecrübesini 110 yıllık geçmişinden, kalitesini özenle seçtiği hammaddelerden, gücünü ise 28 bin üyesinden alan, Türkiye’nin öncü markalarından Tariş’i ağırlıyoruz bu sayımızda. Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Başkanı Hilmi Sürek’in markanın bugünlere ulaşan yolculuğundan ülkemizin zeytin ve zeytinyağı üretim potansiyeline, dünya tüketim verilerinden üreticilerin sorunlarına uzanan sorularımıza verdiği yanıtlardan derlediğimiz keyifli sohbetimize davetlisiniz...

● Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

İzmir’in Bayındır ilçesinde çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldim. Yaşamım boyunca bereketli Ege topraklarında üretimin içinde yer aldım. Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği’nin Bayındır Kooperatifi’nin uzun yıllar başkanlığını yürüttüm. Bayındır Tarım Kredi Kooperatifi’nde yönetici olarak görev aldım.

Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği’nin 2018 yılından bu yana Yönetim Kurulu Başkanlığını yapmaktayım.

Bu görevimin yanı sıra Ege Bölgesi Sanayi Odası Yağ Sanayi Meslek Komitesi Üyeliği ve EBSO Meclis Üyeliği görevlerim bulunmaktadır.

● Tariş’in kuruluşundan bugünlere uzanan sürecini kısaca aktarır mısınız?

TARIŞ Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği, Türkiye’de kooperatifçiliğin tarihsel gelişim sürecinde oldukça seçkin ve onurlu bir yer tutmaktadır. İlk örgütlenme günümüzden yaklaşık 110 yıl öncesine kadar dayanmaktadır. O yıllarda Ege Bölgesi’nde ürünlerin yabancıların ve tefecilerin tekelinden kurtarılarak, doğrudan değerlendirilebilmesi amacıyla kooperatifleşme bölgede hızla yayılmıştır. Kuruluşunda üreticinin ve ürünün korunması esas amaç olsa da tüketicinin de korunması hedeflenmiştir.

Günümüzde ise kooperatif ve kooperatif ürünleri çok daha büyük önem taşımaktadır. Bugünün dünyasında yaşanan ekonomik krizler ile gıda temini ve gıda güvenliği gibi konularda kooperatiflerin önemli yapı taşları oldukları bir kez daha görülmüştür. Dünya genelinde son yıllarda gıdaya ulaşmak ve daha önemlisi güvenli gıdaya ulaşmanın zorlukları da dikkate alındığında kooperatif ürünleri gelecekte de bu anlamda önemini arttırarak, koruyacaktır.

Özetle, kooperatifler dünden bugüne üreticiyi olduğu kadar tüketiciyi de koruyan yapısını daha da kuvvetlendirerek sürdürmektedir.

● **Tariş zeytin ve zeytinyağı kaç ortakla yola çıktı, bugün nerelerden toplam kaç ortağı/iştirakçisi var?**

Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği'nin kurulduğu yıllarda 6 bin olan ortak sayısı, zamanla 28 bin üreticiye ulaşmıştır.

● **Hilesiz, katkısız, doğal, tüm normlara uygun koşullarda üretim yapan, deyim yerindeyse 'gözü kapalı' tüketilen bir markasınız. Tariş'in geçmişten günümüze gelen mevcut marka gücünü sürdüren en önemli ilkeler neler?**

Tariş markasının en önemli gücü kalite olmuştur. Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, sadece ortaklarından alım yaparak, üretimin kalitesini de bir ölçüde güven zinciri içinde tutmaktadır. Buna rağmen kooperatiflerden

Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Sürek: “Coğrafi işaret ile tüketicinin hangi yörenin zeytinyağını tükettiğini bilmesini sağlayan bir pazarlama stratejisi izlenmiştir.”

çıkan ve Birlik merkezine ulaşan zeytinyağları, tesise alınmazdan önce de kontrollerden geçmektedir. Ürünlerimizin bahçeden, tüketiciye kadar izlenebilirliği sağlanmaktadır. Coğrafi işaret ile tüketicinin hangi yörenin zeytinyağını tükettiğini bilmesini sağlayan bir pazarlama stratejisi izlenmiştir. Erken hasat, olgun hasat, filtre edilmemiş zeytinyağı, soğuk sıkım gibi farklı tatlar ile tüketici buluşturularak, zeytinyağı kültürünün tüketicide yaygınlaşması sağlanmıştır.

Dağıtım kanallarına önem verilerek, Tariş markalı zeytinyağlarının her noktada ulaşılabilir

olması sağlanmıştır. Klasik satış noktalarının (zincir mağazalar, bayii gibi) yanı sıra e-ticaret yoluyla da son yıllarda ciddi satış rakamlarına ulaşılmıştır.

Türkiye’de zeytinyağına özel ilk ve tek web sitesini 2001 yılında yaşama geçiren Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, süreç içinde bu alanı da yenilemiş ve geliştirmiştir. www.tariszeytin.com.tr adresli e-ticaret sitesinin yanı sıra N11, PTT AVM, Hepsiburada, Trendyol ve Amazon e-ticaret sitelerinde de ürünlerini tüketiciyle buluşturmaktadır.

● Zeytinin anayurdu olan Anadolu’da zeytin ve zeytinyağı tüketimini nasıl değerlendiriyorsunuz? Dünyadaki tüketim verileri hakkında bilgi verir misiniz?

Türkiye’de kişi başına yıllık zeytinyağı tüketimi 2 litre seviyesindedir. Dünya genelinde zeytinyağı üretiminde söz sahibi olan ülkeler dikkate alındığında bu rakam son derece düşük kalmaktadır. İspanya, İtalya ve Yunanistan’da yıllık kişi başına zeytinyağı tüketimi 10-12 litre seviyelerine ulaşıyor. Zeytinyağının lezzetten

öte sağlıklı ürün olmasının öne çıkmasıyla ülkemizde de zeytinyağına olan ilgi son yıllarda artış kaydetmektedir.

● **Zeytin üretimi konusunda yeterli miyiz? Mevcut rekoltelerin iyileştirilmesi adına neler yapılabilir? Önerileriniz neler?**

Türkiye zeytinyağı üretimi, yıllar itibariyle dalgalanmalar göstermekle birlikte son yıllarda artan bir seyir izlemektedir. 2021/2022 üretim sezonunda 235 bin ton rekolte gerçekleşmiştir. Tarım Bakanlığı tarafından 2000'li yılların başında başlatılan zeytincilik seferberliğiyle, dağıtılan sertifikalı fidanlarla, oluşturulan yeni plantasyon alanlarıyla ciddi hamleler yapıldı. Bu girişimlerin sonucunda zeytin ağaç varlığı 190 milyona ulaştı.

Gerçekleştirilen atılımlarla Türkiye zeytinyağı rekoltesinde yıllık 650 bin ton üretim hedeflenirken, dünya üretiminde de İspanya'dan sonra ikinciliğe ulaşılması amaçlanmaktadır.

Yapılan yatırımların kısa sürede hedefe ulaşabilmesi için üreticilere verilen destek-

lerin arttırılması gerekmektedir. Bu sayede bahçe bakımları daha iyi yapılarak rekolte miktarları ve kaliteleri daha da yükselecek, konulan hedefe en kısa zamanda ulaşılabilecektir.

● **Zeytin ağacı kaç yıl içinde ürün veriyor, ne kadar süre verimliliğini sürdürüyor?**

Ülkemizde, zeytin fidanı dikildikten 5 yıl sonra ürün vermeye başlıyor. Zeytin ağacının bir diğer adı da "Ölmez ağaç" olduğu için yüzlerce yıl ürün verebiliyor.

● **Türkiye zeytin ve zeytinyağı üretimi ve kalitesi noktasında diğer üretici ülkelere oranla bugün nerede?**

Türkiye, bugün dünyanın ikinci büyük zeytinyağı üretici ülkesi olma hedefini korumaktadır. Ülkemizin üretici ülkeler sıralamasındaki yeri 4'üncü ve 5'incilik olarak zaman zaman yer değiştirmektedir.

Öte yandan Türkiye, dünyanın en kaliteli zeytinyağlarını üreten ülke konumundadır.

Zeytin ağacının anavatanı Anadolu coğrafyasıdır. Bu coğrafyada yüzyıllardan beri zeytinyağı üretimi gerçekleştirilmektedir. Zeytinyağı aynı zamanda Türkiye'nin ilk ihracat ürünleri arasında yer almaktadır. Bu anlamda Türkiye dünyada da zeytinyağı üreten ülkeler arasında akla gelen ilklere sahiptir. Ülkemizde geçmiş yıllarda zeytinyağı üretimi ağırlıklı olarak taş baskı ve taş değirmende yapılırken, son 20-25 yılda sektörün üretimini tamamına yakını modern kontinü sistemlerde gerçekleştirilmektedir. Kontinü sistemlerin kullanılmasıyla ürün kalitesi korunurken, verim kaybı da büyük ölçüde önlenmiş olur.

Türkiye'de başta Ege ve Marmara olmak üzere ülkenin güneyinde ve güneydoğ-

"Zeytin ağacının anavatanı Anadolu coğrafyasıdır. Türkiye'de kişi başına yıllık zeytinyağı tüketimi 2 litre seviyesindedir. İspanya, İtalya ve Yunanistan'da ise bu rakam 10-12 litreye ulaşmaktadır."

“Sürek: Ar-Ge biriminin yürüttüğü çalışmalar ve tüketicilerden gelen talepler doğrultusunda inovatif ürün gamını genişletiyoruz. Tariş Zeytinyağı markasıyla ihracat yapılan ülke sayısı da 57’ye ulaştı.”

İNCECİK

KAZDAĞLARI ZEYTİNLİKLERİNDEN
NATUREL SIZMA ZEYTİNYAĞI

500 ML

TARİS 1915

Erke
Naturel Sızma
Yeşil Zeytin

sunda da zeytinyağı üretimi yapılmaktadır. Bu yönüyle bölgelerin zengin lezzet farkları da iç ve dış piyasalarda ilgi görmektedir. Öte yandan Türkiye'nin katıldığı uluslararası zeytinyağı yarışmalarında da firmalar çok sayıda ödülle dönmektedir ki bu da ürünün kalitesine ve lezzetine tescil sağlamaktadır.

Tariş Zeytinyağı markalı, çok sayıda ürün uluslararası yarışmalardan çok sayıda kalite ödülü kazanmıştır.

● Zeytinyağı üreticilerinin yaşadığı sorunları ve beklentileri nelerdir?

Üreticiler, sürekli artan girdi maliyetlerinden son derece olumsuz etkilenmektedir. Tüm maliyet kalemlerinde artış bulunmaktadır. Zeytinyağına litre başına verilen 0,80 TL'lik prim desteği, 2016 yılından bu yana hiç arttırılmamıştır. 2019 yılında kapsama alınan sofralık zeytine kilogram başına verilen 0,15 TL'lik prim desteği de aynı kalmıştır. Avrupa Birliği, üretimini arttırmak için uzun yıllar zeytinyağına litre başına 1,32 euro destek vermiştir. Bu destekler sonucunda Avrupa Birliği ülkeleri, zeytinyağı üretiminde ve pazarlamasında önemli bir rekabet üstünlüğü elde etmiştir. Benzer destekler ülkemiz üreticilerine de verilmelidir.

● Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, Ar-Ge ve inovasyona verdiği önemle her geçen gün güçlenen bir yapıya sahip. Son dönemde yenilik anlamında ne gibi çalışmalar yürüttünüz/ yürütüyorsunuz?

İklim değişikliği ve yarattığı sorunlar nedeniyle son dönemde yenilenebilir enerji öne çıkan bir konu olmuştur. Birliğimiz tesislerinde güneş panelleri ile elektrik üretilmekte, üretilen elektrikle de üretim tesisinin ihtiyaç duyduğu enerjinin büyük bir bölümü yenilenebilir enerjiden sağlanmaktadır.

Bunun yanı sıra kooperatifler ve işletmelerde kurulu bulunan tesislerin teknolojik yenilemeleri güncel gelişmeler takip edilerek, ilave yatırımlarla gerçekleştirilmektedir.

Bununla beraber Ar-Ge biriminin yürüttüğü çalışmalar ve tüketicilerden gelen talep ve beklentiler doğrultusunda inovatif ürün gamını

genişletiyoruz.

Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği'nin Kuzey ve Güney coğrafi işaretli ürünleri ve Birliğin 30 kooperatifinin yağlarının "Ege Koleksiyonu" adı altında tüketiciye sunulması sektörün en inovatif ve yenilikçi yaklaşımıdır. "Kuzey Ege Zeytinyağları" ve "Güney Ege Zeytinyağları" coğrafi işaret ve varyetesi ile standart ürün kategorisinde tüm satış noktalarında satılması inovatif yaklaşımın yanı sıra rakipleri karşısında da üstünlüğüdür.

Birliğin 30 kooperatifinin adını taşıyan şişelerde QR kodlu "Ege Koleksiyonu", kodunun okutulmasıyla, tüketici ürünün kaynağına kadar inebilmektedir.

Zeytinde ise doğal kurutulmuş, tuzsuz siyah sele zeytin inovatif olmasının yanında tüketicisine kattığı artı değerle de fonksiyonel ürün olma özelliğini taşımaktadır.

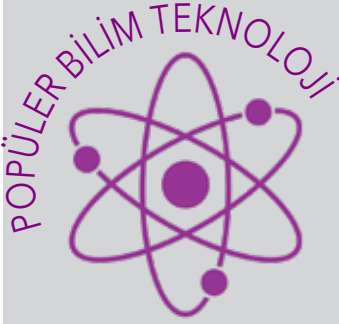
● Tariş etiketli ürünler dünyanın hangi noktalarına ulaşıyor?

Tariş Zeytinyağı markasıyla 54 ülkeye ihracat gerçekleştirildi. Önümüzdeki ay İngiltere, Filipinler ve Tayland da eklenerek, bu sayı 57'ye ulaşacaktır. Bunlar arasında Almanya, Danimarka, Belçika, İsviçre gibi Avrupa ülkelerinin yanı sıra ABD, Japonya, Kanada, Singapur, Birleşik Arap Emirlikleri gibi çok sayıda ülke yer almaktadır.

Gökhan SEZER

Uluslararası teknoloji camiası, Çin'in çip üretiminde nasıl atılım yaptığı'nın cevabını arıyor. ABD ise yeni çip yatırımları için 250 milyar dolarlık yatırım paketi açıkladı.

Çin-Tayvan gerilimi ve çip dünyasını karıştıran gelişmeler

Bu yazımızda bilginin tarihsel yolculuğu serimize devam edecektik ancak teknolojik gelişmelerin tetiklediği soğuk savaş zamanlarını aratmayan gerilimlere yol açan önemli olaylar oldu. Bu nedenle bu konulara değinmeden geçemedik.

Önceki yazılarımızda pandeminin neden olduğu çip krizine ve teknolojik gelişmeler ışığında dünyada ortaya çıkan durumlara sık sık değinmiştik. İşte bu çip krizi bu kısacık süre içerisinde bambaşka alanlara evrildi. 2000'li yıllar Çin'i ucuz iş gücü ile üretim yapan ülke konumundan, teknoloji üreten ülke konumuna yükseltti. 2010'lu yılların başından itibaren de özellikle iletişim teknolojilerindeki yatırımlarından

dolayı Çin lehine büyük bir dengesizlik oluştu. Batı ilk defa teknolojik üstünlüğünü neredeyse kaybeder duruma geldi.

Çin'in bu ani yükselişine ABD sessiz kalmadı. Obama yönetimi ile adı konulmamış olarak başlayan ABD-Çin ticaret savaşları daha sonra gelen Trump yönetimi zamanında Çinli firmalara yaptırım kararları alınmasıyla resmiyete döküldü ve günümüzde Biden yönetimi ile de neredeyse teknoloji savaşlarına dönüştü.

Teknoloji savaşının ilk adımı

ABD-Çin teknoloji savaşındaki en önemli aktörlerden birisi de teknolojinin belkemiği çiplerin geliştirilmesi ve üretimiydi. Çip teknolojilerinin patentleri ABD'de

olduğu için üretim konusunda piyasaları kontrol altında tutabilen bir yapıya sahip. Diğer taraftan en büyük çip üreticisi (dünya ihtiyacının yaklaşık yüzde 65'ini üretiyor) TSMC firması da Taiwan'da. TSMC dünyanın önde gelen tüm çip firmalarının ana tedarikçisi konumunda ve Samsung ile beraber yüksek teknoloji gerektiren 10nm-5nm çip üretim teknolojisine sahip dünyadaki 2 üreticiden birisi. (Tabii bu geçen aya kadar bilinen durum idi.)

Çinli teknoloji firmalarına uygulanan yaptırımlar ve ambargolar 2019 yılı itibarı ile Çinli çip üreticilerini de etkilemeye başladı. Özellikle Huawei'nin 5G teknolojisinde lider konumu ve Çin'in tüm ülkeyi 5G'ye geçirme projesi kapsamında ticari olarak çok büyük meblağlarda çip ihtiyacı doğmuş ve Huawei başta olmak üzere Çinli teknoloji firmaları TSMC'nin en büyük müşterileri konumuna gelmişti. Öte yandan Çinli çip üreticisi SMIC de gelişen teknolojinin ihtiyacı olan 10nm-5nm teknolojisinde üretim yapabilmek için yatırımlara başlamış ve Hollandalı çip üretim teknolojisi tedarikçisi ASML firmasına tarihin en büyük siparişlerini vermiş idi. Bütün bu gelişmeler

ABD kontrolü ele almak istiyor

Pandemi ile beraber insanların eve kapanmaları ve elektronik eşya ihtiyaçlarının arz patlaması ile çip üretimlerinde de dengesizlikler oluştu ve bu durum ABD-Çin çip savaşlarıyla beraber çip krizinin bambaşka bir boyuta evrilmesine sebep oldu. Yani her şey birdenbire kontrolden çıktı.

Günümüze geldiğinde ABD bu ay başında yeni çip yatırımları için görülmemiş büyüklükte 250 milyar dolarlık bir paket açıkladı. Çip üretimine büyük destekler olarak açıklanan bu paketlerle ABD'de çip üretiminin tekrar lider konuma gelinemesi bile büyütülmesi hedefleniyor. Çip üretiminin ancak yüzde 10 kadarı ABD ve AB'de üretiliyor. Samsung'un 17 milyar dolarlık 5nm üretim tesisi ve TSMC'nin 25 milyar dolarlık 10nm-5nm üretim tesisinin ABD'ye taşınması da gündemde.

AB'de ise durum biraz daha farklı. Orada da sağlık ve enerji sektörü başta olmak üzere yeni teknolojilere yapılacak yatırımlar özelinde çip tesisleri kurulumu gündemde.

Çin tarafında ise detayları bilinmeyen 10 yılı kapsayan 1 trilyon dolarlık yatırım planlaması söz konusu.

Covid-19 pandemisinin hemen öncesinde gerçekleşmekteydi.

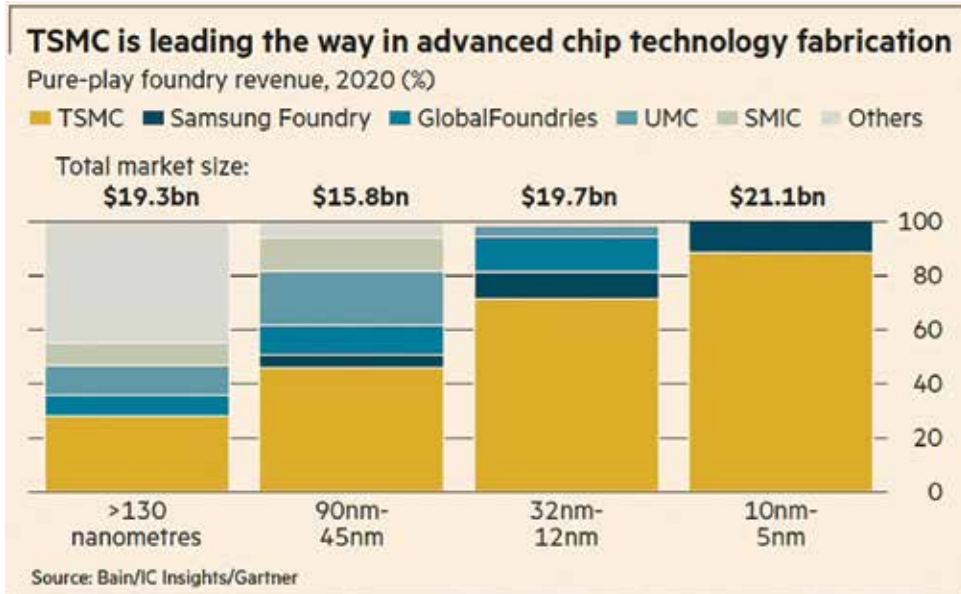
Amerikan yaptırımları işte bu noktada çok açık ve sert bir biçimde kendisini gösterdi ve Çinli firmaların TSMC'den çip tedarik etmeleri kısıtlamalara uğradı. Esas en önemli konu da ABD Amerikan patentleri ile üretim yapan Hollandalı ASML firmasının bu teknolojileri Çin'e satışını yasakladı. Böylece bu ana kadar ticaret savaşları olarak adlandırılan gelişmeler adeta çip savaşlarına dönüştü.

Teknoloji savaşı gün yüzüne çıktı

Bütün bunlar olurken ortaya çıkan kontrolsüz durum ve tüm dünyayı etkisi altına alan enflasyonist ekonomi, savaşlar, belirsizlikler gibi konular nedeniyle ticari olarak meydana gelen daralmalardan dolayı da bir takım çip tesislerinin kurulumu ertelenme durumuna geldi. Yani bir kaos ortamı hâkim.

Bu kaos ortamı yetmezmiş gibi tüm gelişmeleri allak bullak eden ve soğuk savaş moduna getiren ve bize bu yazıyı yazdırtmak zorunda bırakan bir gelişme de oldu.

Temmuz ayında bir teknoloji araştırma şirketi olan Kanadalı TechInsights firması, Çinli SMIC firmasının ürettiği adı sanı daha önce hiç duyulmamış bir Bitcoin Miner kartında kullanılan Minerva isimli çipi kontrol ettiğinde 7nm teknolojisi ile üretildiği sonucuna vardı.

Bu haber teknoloji dünyasında bomba etkisi yarattı.

İlgili çipi üretebilmek için SMIC'in 10nm-5nm teknolojisine sahip olması gerekiyor. Oysa ABD ambargosu nedeniyle Çinliler bu üretimi yapabilecek cihazları alamamıştı. Yani bilinen yöntemlerle Çinlilerin bu çipi üretebilmeleri mümkün değil.

Çin'in ikinci büyük çip üretim firması olarak görülen SMIC, 10nm-5nm üretim teknolojisi elinde olmadığı halde nasıl oluyor da neredeyse 1 yıldır (o da bilindiği kadarıyla) 7nm'lik bu çipleri üretebiliyor? Bu teknoloji ile üretilen başka çiplerde var mı? Bu üretimin kapasitesi ne kadar? Çinliler farklı bir üretim teknolojisi mi kullandı?

Uluslararası teknoloji camiası işte bu soruların cevaplarını arıyor.

Hava puslu hale geliyor

Bu bilgi ışığında yaşadığımız sıcak savaş durumuna kadar yaklaşan Taiwan krizine bakacak olursak ne kadar önemli bir olay olduğunu kavrayabiliriz.

TSMC Başkanı Mark Liu'nun açıklamaları durumun ne kadar kritik olduğunun da habercisi. Mark Liu kısaca Çin'in Taiwan'ı işgal etmesi durumunda TSMC'nin ele

geçirilemeyeceğini, bir işgal anında tamamıyla devre dışı kalacağını söylüyor. Yani, Çin dışındaki tüm teknoloji firmalarının ana tedarikçisi TSMC devre dışı kalabilir.

Çip üretim teknolojileri 4 kategoride değerlendiriliyor. 130nm üzeri, 90-45nm, 32-12nm ve 10nm-5nm aralığı. Teknolojik

gelişmelere paralel çiplerde hız ve işlem yapabilme

kapasitesi ve zamanı çok önem kazanıyor. 10nm-

5nm arası üretim bu nedenle oldukça önemli. Bu kategoride şu ana kadar bilinen sadece Taiwan'ın TSMC ve Güney Kore'nin Samsung

firmalarının üretim yapabildiği idi. Çip teknolojilerinin patentleri Amerikan firmalarında olduğu için bu aralıkta üretim yapabilecek cihazların satışının denetimi üzerinden piyasa takip ediliyordu. Her şey açık ve net biçimde ilerliyordu.

Ancak bu son gelişme gösteriyor ki çip üretimi konusunda hiçbir şey o kadar da açık ve net değil artık.

Abdurrahman
ŞENOL

Kaza sonrası araçta yaşanan değer kaybı

Kazada kusurlu tarafın zorunlu trafik sigortası, hasarı ve zararı karşılamakla yükümlü olduğu gibi araçta oluşan değer kaybını da karşılamakla yükümlüdür.

Ülkemizde bir gün içerisinde binlerce trafik kazası meydana gelmektedir. Trafik kazaları sonucunda araçlarda hasar olduğu gibi daha vahim bir şekilde ölüm veya yaralanma olayları da yaşanabilmektedir. Bu ayki makalemizde kaza sonrası araçlarda meydana gelen değer kaybının ne olduğuna, işbu zararın ne şekilde tazmin edilebileceğine ilişkin kısaca değinmek istiyoruz.

Bilindiği üzere kaza sonrasında onarım gören aracın değerinde belirgin ölçüde düşüş yaşanmaktadır. Bu duruma 'araç değer kaybı' denmektedir. Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında değer kaybı; "Araçta meydana gelen değer kaybı, aracın kaza tarihindeki hasarsız ikinci el piyasa değeri ile hasarı onarıldıktan sonraki ikinci el piyasa rayici arasındaki farktır." şeklinde tanımlanmaktadır.

Aracın değeri düşüyor

Onarılmış durumdaki aracın değeri,

ne kadar iyi onarılmış olursa olsun, kural olarak aynı nitelikteki hiç hasara uğramayan araç değerinden düşük olacaktır. Tamamen onarılmış olsa bile kazaya uğrayan araç, tahribatın izlerini taşıyacağından, onarıldıktan sonra mübadele değerinin, olaydan önceki mübadele değerinden az olacağı kabulü gerekir. Kazalı araçta oluşan değer kaybının ne oranda olduğu ve oluşup oluşmadığı; aracın markası, modeli, kilometresi, yaşına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. İkinci el araç piyasasında küçücük bir boya dahi aracın piyasa rayicini etkilemektedir. Hasara uğrayan araç sahibi, aracını orijinal parçalarıyla tamir ettirse dahi, araç hasar kayıtlı olarak kayıtlara geçmektedir. Bu gibi hallerde kaza sonrası araçta oluşan değer kaybını karşılaması gereken taraf, tamamen kusurlu olan veya karşısındaki sürücüye göre daha ağır kusurlu olan taraftır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 49. maddesinde "kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar verenin, bu zarar

gidermekle yükümlü olduğu" düzenlenmiştir. İşbu hüküm uyarınca zararı tazminle yükümlü olan kimse, tazmin borcunu doğuran eylemin meydana gelmesinden önceki durumu iadeye mecburdur. Değer kaybı da madde hükmünde belirtilen zararlardan olup, daha kusurlu olan tarafın bu zararı gidermesi gerekmektedir. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Tebliği'nin "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinde, zarar gören araçta meydana gelen değer kaybının da zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki teminat türlerinden olduğu açıkça düzenlenmiştir.

Hem hasar hem değer kaybı karşılanmalı

Belirtilen hüküm uyarınca, kazada kusurlu olan tarafın zorunlu trafik sigortası, kaza nedeniyle meydana gelen hasarı ve zararı karşılamakla yükümlü olduğu gibi araçta oluşan değer kaybını da karşılamakla yükümlüdür. Ancak sigorta şirketinin sorumluluğu poliçe limitleriyle sınırlıdır. Karayolları Trafik Kanunu'nun 97. maddesi uyarınca; zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuruluşuna yazılı başvuruda

bulunması gerekmektedir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabın talebi karşılamadığına ilişkin uyuşmazlık olması hâlinde, zarar gören tarafın dava açma veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tahkime başvurma hakkı bulunmaktadır. Poliçe limitini aşan bir değer kaybı söz konusu ise kazada daha az kusurlu veya kusursuz tarafın, daha kusurlu olan karşı tarafa dava açma hakkı da bulunmaktadır. Araç sürücüsü ve ruhsat sahibi farklı ise, kime karşı dava açılacağı kişinin takdirindedir, ikisine birden dava açılması da mümkündür. Dava açılan taraf, bir kusuru olmadığını ispat etmedikçe, meydana gelen zararı gidermek durumundadır.

Öte yandan kusurlu olan tarafın zorunlu mali sorumluluk sigortası haricinde kasko poliçesinin bulunması ve kasko poliçesi kapsamında İhtiyari Mali Mesuliyet teminatının yer alması halinde, zorunlu mali sorumluluk sigortası limiti üstünde kalan değer kaybı bedelinin karşılanması için kasko şirketine de yazılı olarak başvurularak dava açma veya tahkime başvurma hakkı da bulunmaktadır.

Yukarıda kısaca değindiğimiz üzere, kaza sonrası araçlarda meydana gelen değer kaybının tazmini amacıyla yapılacak başvurularda veya açılacak davalarda, herhangi bir hak kaybına uğranılmaması amacıyla vatandaşların konusunda uzman bir avukattan yardım almalarını tavsiye etmekteyiz.

Tüm canlıların hayatına ‘UMUT’ olan ‘AKUT’

Ülkemizde arama kurtarma konusunda milat kabul edebileceğimiz Marmara Depremi'nde, AKUT, bu alandaki ihtiyacı öngörüp odaklanması ve örgütlü çalışmasıyla yeni atılımların da öncüsü oldu.

Hep yüreklerimizin dağıldığı, içimizin parçalandığı belki de bir parçamızın orada kaldığı olaylarda gelirler aklımıza. Aslında bizim için isimleri AKUT değil, karşılıksız yardımlarıyla tüm canlılara sevinç ve nefes olmaya çalışan UMUT. Ona ihtiyacımız olduğu her an yanımızda biten, 'bitti, buraya kadar, yolun sonuna geldik' dediğimiz yıkılma anlarını 'umuda, pes etmemeye, kazanmaya, sevince ve en önemlisi yaşama devam etmeye' çeviren, 3 bin kişilik kocaman bir aileye konuştuk bu ay... AKUT İzmir Ekip Lideri Ramazan Ergüt ile beraberiz...

● **Ramazan Bey öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?**

38 yaşındayım, 2 çocuk babasıyım. İzmir’de ulaşım sektöründe işverenim.

● **Akut ile hayatınız nasıl kesişti? Nasıl ekip lideri oldunuz?**

AKUT ile tanışıklığım 2013 yılına dayanıyor. Bornova’da bir tanıtım standı ile AKUT’u gördüm ve gönüllü olmaya

karar verdim. Bunun devamında 2020 yılına kadar çeşitli bölüm sorumlulukları ile yürüttüğüm gönüllülük görevimi, 2020 yılından beri İzmir Ekip Lideri olarak sürdürüyorum.

● **Birçok canlının hayatına dokunan ve günümüzde birçok yerde merkezi açılan AKUT’un başarı hikayesini anlatabilir misiniz?**

AKUT’un başarısı, değerlerinden geliyor. Bugüne kadar gerçekleştirdiği bütün operasyonlar ve diğer faaliyetlerde; gönüllülük, karşılıksız yardımseverlik, başta insan hayatı olmak üzere tüm canlıların hayatına değer

vermek, dürüstlük ve güvenilirlik ilkeleri ile hareket eden bir organizasyonuz. Tamamen gönüllü olarak yürütülen faaliyetlerimiz, amatör bir çalışma ve profesyonel bir bakış açısı ile yapılıyor.

● **AKUT, Türkiye’nin ilk arama kurtarma derneği. AKUT’un bugünlere gelmesinde dönüm noktası dediğiniz bir olay var mı?**

AKUT, 1996 yılındaki kuruluşunun ardından, arama-kurtarma operasyonlarına ve yapılanmasını sürdürmeye devam ederken, 17 Ağustos 1999 tarihinde Marmara Depremi meydana geldi. Bu süreçte AKUT, 150 gönüllüsü ile 200’ün üzerinde insanın hayatını kurtararak, Türk halkının sevgisini ve güvenini kazandı. Ülkemizde arama kurtarma konusunda milat kabul edebileceğimiz Marmara Depremi’nde, AKUT, bu alandaki ihtiyacı öngörüp, odaklanması ve örgütlü çalışmasıyla birçok Sivil Toplum Kuruluşu ile kamu ve özel sektör kuruluşlarının arama-kurtarmaya bakış açılarını, yaklaşımlarını değiştirerek yeni atılımların da öncüsü oldu.

● **Bugün AKUT’un kaç şubesi ve kaç gönüllüsü var? İzmir Şubesi’nin kapasitesi hakkında bilgi verebilir misiniz?**

AKUT bugün 30 ekibiyle tüm Türkiye genelinde faaliyet gösteriyor. Bu ekiplerde ise yaklaşık 3 bin gönüllümüz yer alıyor. İzmir ekibinde ise 150 civarında gönüllümüz

AKUT İzmir Ekip Lideri Ergut:
“Esnafından şirketine,
belediyesinden halkına
kadar İzmir mükemmel bir
dayanışma sergiledi. Umarız
ki bir daha böyle acılar
yaşanmaz, arama-kurtarma
ekiplerine ihtiyaç olmaz.”

tarafından akredite edilmiş orta ölçekli arama kurtarma ekibiyiz. Bu sayede sadece ülkemizdeki değil, uluslararası afetlere de INSARAG yapısı altında katılım sağlıyoruz. Buna ek olarak AB Sivil Koruma Mekanizması EU ModEx grubunun da konsorsiyum üyeleri arasında yer alıyoruz. Özetle, AKUT sadece Türkiye’de değil, canlıların yardıma ihtiyaç duyduğu her yerde yardıma koşuyor.

bulunuyor. Karabağlar Belediyesi’nin ekibimize tahsis etmiş olduğu 1600 metrekarelik bir yerleşkemiz mevcut. Bu yerleşke AKUT ekipleri içerisindeki en büyük yerleşke olma özelliğine sahip. Yerleşkemiz bünyesinde operasyonel depo alanlarımız olduğu gibi, yönetim ofisleri, eğitim, seminer salonları, müze alanı gibi alanlarımız da mevcut. Kısacası AKUT İzmir ekibi olarak tüm süreçlerimizi yerleşkemizde yönetebiliyoruz.

● **AKUT olarak yürüttüğünüz faaliyetleriniz ve operasyonlarınız nelerdir? Uluslararası alanlarda da AKUT’u duyuyoruz, bu konuda nasıl bir yöntem izliyorsunuz?**

AKUT olarak deprem, yangın, sel, heyelan gibi afetlerde ve dağ-doğa kazalarında arama kurtarma faaliyetleri yürütüyoruz. Bunun yanı sıra toplumumuzu afetlere daha karşı daha bilinçli bir hale getirmek için çeşitli seminerler ve eğitimler vererek, afet öncesi hazırlık çalışmalarına da katkı sağlıyoruz.

Uluslararası alanda ise INSARAG (BM-Uluslararası Arama Kurtarma Danışma Grubu)

● **AKUT’un ismini ne yazık ki hep felaket günlerinde duyuyoruz. Bu ay, 17 Ağustos depreminin de 23’üncü yılını geride bıraktık. Bu olayları yaşamış bir AKUT lideri olarak depremin ardından yaşanan ‘yardım’ sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?**

AKUT olarak bağışlar ve sponsorluklar ile faaliyet gösteren bir STK’yız. İzmir depremi sonrasında kurtarma çalışmaları devam ederken ve çalışmalar tamamlandıktan sonra yaşadığımız yardım süreci olağanüstüydü. Halkın desteği, çok güçlü bir şekilde biz dahil tüm arama kurtarma ekiplerinin arkasındaydı. Bunun yanı sıra belediyelerimiz de tüm bu süreçte bizlere ciddi bir destek sağladı. Esnafından şirketine, belediyesinden halkına kadar İzmir mükemmel bir dayanışma sergiledi. Umarız ki bir daha böyle acılar yaşanmaz ve biz arama kurtarma ekiplerine ihtiyaç olmaz.

● **2020 yılında İzmir’de gerçekleşen 6,9 şiddetindeki deprem, fay hatları üzerinde yaşadığımızı bir kez daha hatırlattı bizlere. İzmir’in deprem gerçeğini siz nasıl yorumluyorsunuz?**

Şehrimiz maalesef 1'inci derece deprem bölgesinde yer alıyor. Tarihte yaşandığı gibi gelecekte de maalesef deprem felaketleri ile karşı karşıya kalmamız çok olası. Bu durumun bilincinde olarak bu gerçekle yaşamayı öğrenmeli, bilinçlenmeli ve depreme dayanıklı yapılar ve şehir planlaması ile depreme mücadele etmeliyiz.

● İzmirli bir felakete karşı ne kadar bilinçli?

Deprem sadece İzmir'in değil, Türkiye'mizin gerçeği. Tabii ki bu konuda bilincimiz her geçen gün artıyor ancak hala yeterince bilinçli olduğumuzu söylemek çok mümkün değil. Bu konuda AKUT genelinde faaliyet gösterdiğimiz tüm bölgelerde çeşitli Afet Bilinçlendirme Seminerleri ile afetlere hazır bir Türkiye olma hedefine katkı sağlıyoruz. Okul çağından yetişkinlere kadar 7'den 70'e birçok insanı bilinçlendiriyoruz. AKUT olarak yıl içerisinde verdiğimiz seminerler ile yaklaşık 100 bin vatandaşımızın bilinçlenmesine katkı sağlıyoruz.

● Bugün olası bir felakette evinde depreme yakalanan vatandaşlarımıza önlem almaları konusunda önerileriniz nelerdir?

İlk olarak vatandaşlarımıza sağlam yapılarda oturmaları gerektiğini söylüyoruz. 'Ev alırken neye dikkat ediyorsunuz?' diye sordüğümüzde genel olarak; 'mutfağına, manzarasına, fiyatına dikkat ediyoruz' gibi cevaplar

geliyor. Bir ev satın alacağımız ya da kiralayacağımız zaman öncelikle Deprem Yönetmeliği'ne uygun yapıp yapılmadığını araştırmamız gerekiyor. İkinci olarak; Marmara Depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımızın yüzde 3'ü evlerinde yapısal olmayan unsurlardan dolayı hayatını kaybetti. Yani evde devrilebilecek tüm eşyaların sabitlenmesi konusu çok önemlidir. Üçüncü olarak ise; deprem öncesinde ailenizle birlikte 'Acil Durum Eylem Planı' yapmanız çok önemli ki bu sayede deprem anında ne yapacağınızı net şekilde öğrenmiş olursunuz. Bunlar bilinçlenme açısından oldukça kıymetli şeyler ve özellikle çocuklara erken yaştan itibaren aşılamaya çalışıyoruz.

● **Bir AKUT lideri olarak vatandaşlarımızı özellikle gençlerimizi yaşanabilecek afetler ve acil durumlar konusunda bilinçlendirmek için mesajınız ne olur?**

Afetler ve acil durumlar konusunda yapılması gereken en temel şey, bakış açımızı değiştirmek olmalı. Yukarıda verdiğimiz örnekte olduğu gibi bir ev kiralarken veya satın alırken önce

“Afetler ve acil durumlar konusunda yapılması gereken en temel şey, bakış açımızı değiştirmek olmalı. Ev kiralarken veya satın alırken önce manzarasına, mutfuğuna değil depreme dayanıklılığına bakmalıyız.”

manzarasına, mutfuğuna değil depreme dayanıklılığına bakmamız gerekiyor. Gençlerimiz, bilgiye erişimin çok kolaylaştığı günümüz şartlarında önce kendilerini sonra ailelerini bilinçlendirmek üzere bizler için kilit konumda yer alıyor. Gençlerimizden afetlere hazırlık

aşamasında başta aileleri olmak üzere çevrelerine öncülük etmelerini bekliyoruz.

● **AKUT'un ileriye yönelik hedefleri ve projeleri arasında neler var?**

AKUT, tamamen gönüllü olarak yürüttüğü çalışmalarını hem ulusal hem de uluslararası alanda büyüyen gönüllü kitlesi ile sürdürmeyi hedefliyor. Dünyanın neresinde olursa olsun bize ihtiyacı olanlara yardıma koşmak bizim için çok kıymetli. Bu da gönüllülerimizin sayesinde oluyor.

● **AKUT'a gönüllü katılmak isteyenler neler yapmalı?**

AKUT'a gönüllü olarak katılmak isteyenler, resmi internet sitemiz olan www.akut.org.tr adresinde yer alan başvuru ekranlarından başvuruda bulunabilirler.

Marmara Depremi

23. yılında da unutulmadı

1 7 Ağustos 1999 tarihinde Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde meydana gelen 7,4'lük depremin üzerinden tam 23 yıl geçmesine rağmen yaşanan felaket hafızalardan silinmedi.

Türkiye'nin yakın tarihinin en büyük felaketi olarak gösterilen 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nin üzerinden 23 yıl geçti. 17 Ağustos'ta yaşanan deprem, gerek nüfus yoğunluğu gerekse de ekonomik faaliyet açısından Türkiye'nin en önemli bölgesini etkiledi.

Türkiye'nin kuzey bölgelerden boydan boya geçen Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın batı bölümünde meydana gelen deprem, 1999 yılında 16 Ağustos'u 17 Ağustos'a bağlayan gece saat 03:01'de başladı ve 45 saniye sürdü. Depremi merkez üssü İzmit'in Gölcük ilçesi olarak açıklandı. Büyüklüğü de Richter ölçeğine göre ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezi (USGS) tarafından 7,6; Boğaziçi Üniversitesi Kan-

dilli Rasathanesi tarafından ise 7,8 olarak ölçüldü.

Bununla birlikte, bugün genel olarak depremin büyüklüğü, ilk yapılan açıklamalarda duyurulan 7,4 olarak kabul ediliyor ve bu ölçü kullanılıyor.

17 Ağustos Depremi, büyüklüğü açısından Türkiye'de meydana gelen en büyük ikinci yer sarsıntısı olarak kayıtlara geçti. Derinliği 17 kilometre olan sarsıntıda yer kabuğunun sağa doğru hareket ettiği ve 120 kilometrelik bir hat boyunca kırıldığı tespit edildi.

Depremi bilançosu

TBMM Deprem Riskinin Araştırılarak Deprem Yönetiminde Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu'nun Temmuz 2010 tarihli raporuna göre, depremde 17 bin 480 kişi hayatını kaybetti, 43 bin 953 kişi yaralandı.

İzmit Körfezi'nin güneyinde bulunan Gölcük, Değirmendere ve Karamürsel gibi bazı yerlerde sahile yakın kısımların depremle birlikte deniz sularının altında kalması can kaybı ve hasar tespitini zorlaştıran en önemli unsur olarak gösteriliyor.

Ekonomik etkisi de büyük oldu

17 Ağustos Depremi, ekonomi üzerinde de çok ciddi olumsuz etkiler yarattı. Farklı kurumların yaptığı hesaplamalara göre, depremin ekonomik maliyeti 12 ile 20 milyar dolar arasında değişiyor. Bu maliyeti Devlet Planlama Teşkilatı 15-19 milyar dolar, Dünya Bankası 12-17 milyar dolar, Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD) ise 17 milyar dolar olarak hesaplıyor.

İzmir Deniz Tarihi'nin 3 Amirali

Anadolu topraklarına girmesinin ardından, denizlerde savaşarak başlattığı zaferlerin yanı sıra mağlubiyetlerinden de ders çıkararak aydınlanma yaşayan Osmanlı Devleti'nin, Türk Deniz Tarihindeki uzun soluklu yolcuğuna tanık olacağız bu ayki sayımızda.

Doğusunda Urla, kuzeyinde, batısında ve güneyinde Ege Denizi bulunan İzmir'in gözbebeği Çeşme'yi bize kazandıran 3 Efsane Kahramanı anmak üzere Oğuz Aydemir'in "Çeşme Deniz Tarihinin Üç Efsane Amirali" adlı sergisindeyiz...

● **Oğuz Bey öncelikle sizi tanıyarak başlayabilir miyiz?**

23 Aralık 1950 Ankara doğumluyum. İlkokulu T.E.D. Ankara Maarif Koleji'nde, ortaokulu Talas Amerikan Ortaokulu'nda ve liseyi Tarsus Amerikan Koleji'nde okudum.

Sanayici kimliğinin yanına sanatçılığı ekleyen Oğuz Aydemir, Çaka Bey, Mezomorta Hüseyin Paşa ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa'yı "Çeşme Deniz Tarihinin 3 Efsane Amirali" sergisiyle gündeme taşıdı.

Üniversite eğitimimi İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde tamamladıktan sonra lisansüstü eğitimimi de Amsterdam Üniversitesi Avrupa Enstitüsü'nde bitirdim. 1976 yılından beri sanayiciyim. TINA Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmenin yanı sıra İstanbul Sanayi Odası Meclis Üyeliği, T.C. Kültür Bakanlığı Bakanlık Fahri Danışmanlığı, ÇEVKO Çevre Koruma Vakfı Üyeliği, TAÇ Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı Üyeliği,

İstanbul Filarmoni Derneği Şeref Üyeliği, Türk Böbrek Vakfı ve Türk Kalp Vakfı Üyeliği gibi birçok kurumda görev almaktayım.

● **Sanayici kimliğinizden sanatçı kimliğinize geçiş hikayenizi aktarabilir misiniz?**

Lise eğitimimi tamamladıktan sonra çalışma hayatına atıldım. Ağırlıklı olarak sanayicilik ile geçen yıllarda toplam kalite yönetimine yönelerek, sosyal sorumluluk projelerine ağırlık vermeye başladım. Bu faaliyetlerin devamında da işlerden vakit buldukça bu alanlarda çalışmalarımı sürdürmeye ağırlık verdim.

● **“Kontrol edilebilir alışkanlıklar başarıyı getirir” sözünüzün altında yatan o anlam nedir? Sizce bu cümle tüm gerçekleştirmek istediklerimiz için bir hayat felsefesi olabilir mi?**

‘Kontrol edilebilir alışkanlıklar başarıyı getirir’ sözü bir anlamda disiplinli sürdürülebilir programlı bir çalışmayı anlatır ve iyi bir hayat rehberidir.

● **Birbirinden farklı konular içeren sektörel vakıfların yanı sıra sanat vakıflarında da yer alıyorsunuz. Neden özellikle tarih konulu bir sergi? Bunun için atalardan gelen bir miras diyebilir miyiz?**

Çeşme Deniz Tarihi’nin 3 Efsane Amirali Sergisi, şahsi koleksiyonlarımdan bir tanesi olup, zaman içerisinde oluşan resim, harita, belge ve kitap gibi birçok öğeyi bir araya getirdiğim bir sunumdur. Koleksiyonlar paylaşırsa kıymetlidir ve özellikle bu sergi Çeşme’nin deniz tarihinin üç efsane amiraliyle bütünleşmesini yansıtan bir anlatımdır. İş hayatımızın yanı sıra ilgilendiğimiz konularda bize rehber olan Mustafa Kemal Atatürk’ün önemli bir mesajı var; “Bir vatanın sahibi olmanın yolu, o topraklarda yaşamış tarihi olayları bilmek, doğmuş uygarlıkları tanımak ve sahip olmaktan geçer”. Bize rehber olan büyük Atatürk’ün bu sözü, bizim ilgi alanımızda olan hemen her yaklaşımımızda hatırladığımız bir

başlıktır. Bu doğrultuda bu sergiyi hazırlarken de yaşadığımız yer olan İzmir'in ilçesi Çeşme'de bulunmuş, ön plana gelmiş büyük amirallerimizin olduğunu biliyoruz. Geçmişte çok önemli işler yapmış bazı amirallerimize tarihimizde yeterince yer verilmemiş. Biz de bir geri dönüş yaparak, hem onları hatırlatmak ve farkındalık yaratmak hem de senelerden beri bu merakımız doğrultusunda biriktirdiğimiz bilgileri ve birtakım eserleri paylaşmak için bu sergiyi düzenledik. Daha önce 2006 yılında Çeşme Kalesi'nde Osmanlı-Rus Deniz Savaşları ve Çeşme Baskını'nı anlatan bir daimî sergi açmıştım, bu sefer daha geniş bir dönemi kapsadık.

● **Tarihimizde Osmanlıyı Osmanlı yapan ve üzerine bastığımız toprakları bize**

kazandıran birçok kahramanımız var. Neden özellikle Çaka Bey, Mezomorta Hüseyin Paşa ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa?

Bu serginin 3 efsane ismi, aynı zamanda deniz tarihimizin çok önemli amiralleridir. Bunlardan ilki, 1090 senesinde Çeşme yakınlarındaki Koyun Adaları Muharebesi'nde Bizans'a karşı ilk deniz zaferini kazanan, İlk Türk Deniz Amirali Çaka Bey'dir.

Sergimizin 3 efsane komutanlarından bir diğeri Kaptan-ı Derya Mezomorta Hüseyin Paşa'dır. Özellikle bu sergide hak etmiş olduğu itibarı kuvvetlendirmek ve hatırlanmasını sağlamak açısından Mezomorta Hüseyin Paşa'ya daha geniş bir yer ayırmak istedik. Mezomorta Hüseyin Paşa yine Venedik donanmasına karşı Koyun Adaları zafriyle Sakız Adası'nı geri almış

ve Osmanlı Do-
nanması Kaptan-ı
Deryalığına getiril-
miştir. O dönemde
Sakız Adası'nın
Venedikliler ta-
rafından işgali ve
5 ay sonrasında
Mezomorta Hüse-
yin Paşa tarafından
geri alınışı, Vene-
dikliler tarafından
kitap haline geti-
rilerek 1701 tarihinde yayınlanmış. Bu 5
aylık süreç içerisinde 1694 senesinin Eylül
ayında Venedikliler Sakız Adası'nı almış, 1
sene sonra, 1695 senesinin Şubat ayında
da Osmanlılar adayı geri almış. Kitap son
derece ilginç, içerisinde sadece olaylar,
safhalar anlatılmamış, eser 20 tane de
gravürle tamamlanmış. Biz bu 20 gravü-
rü büyütüp tercümelerini yaparak deniz
tarihimize ışık tutması için yayınladık. Bu 20
gravürü de yan yana detaylı bir şekilde kur-
gularak, işgal ve işgal sonrasını anlatımlı
şekilde sunduk.

Bir diğer önemli amiralimiz de Cezayirli
Gazi Hasan Paşa... Cezayirli Gazi Hasan
Paşa öncülüğünde 1770 Osmanlı-Rus
savaşındaki önemli bir dönemi anlatmak

**Aydemir: "Geçmişte çok önemli
işler yapmış amirallerimizi
hatırlatmak, farkındalık
yaratmak ve yıllardır
biriktirdiğimiz eserleri
paylaşmak için geniş bir
dönemi kapsayan bu sergiyi
düzenledik."**

istedik. Keza
Çeşme bozgunu
sonrası Kaptan-ı
Deryalığın getirilen
Cezayirli Gazi Ha-
san Paşa yine önce
Çeşme Damlasuyu
mevkiinde Ruslarla
çarpışma sırasında
sonrasında da de-
vam eden süreçte
önemli başarılarla
imza atmıştır.

Tüm bu deniz savaşlarının tarihimiz açı-
sından önemi kadar; geride bıraktığı sualtı
arkeolojik kalıntıları, Çeşme'de ikamet et-
mem, TINA Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı
Başkanlığım, denizlere olan sevgim sanırım
bu genel ilgimi izah etmektedir.

● **Sergide yer verdiğiniz Osmanlı-
Rus Savaşı'ndaki bu önemli dönemin ve
sonrasında yaşananların hikayesini bir de
sizden dinleyebilir miyiz?**

Burada II. Katerina, Büyük Petro'nun sı-
cak sulara inme vasiyetini yerine getirmek
suretiyle ve Çeşme Baskını ile elde ettiği
zaferle 30 küsur sene iktidarda kalmayı
başarıyor. İktidarda kalma başarısının en
önemli sebeplerinden bir tanesi de şüphe-

“Bilgiyi paylaşma amaçlı bu serginin daimî olması için İzmir’de mutlaka bir Deniz Tarihi/Denizcilik Müzesi olması gerekmektedir. Akdeniz’de çok önemli bir konumu olan şehrin müze eksikliği giderilmelidir.”

siz Çeşme’de alınan zafer... Bu savaşla ilgili olarak Rus Genel Kurmayından temin etmiş olduğumuz deniz haritalarına yer verdik; ilk önce Damlasuyu mevkiinde iki donanmanın karşılaşması ve iki amiral gemisinin batması, daha sonra Çeşme Limanı’na bütün gemileri sokmak gafletinde bulunan Hüsametdin Paşa’nın operasyonu ve 4 ateş gemisiyle hiç savaşımadan onları Kuzey Batıdan gelen rüzgara teslim edip, donanmanın arasına giren ateş gemilerine uzaktan ateş etmek suretiyle Osmanlı donanmasının bitirilmesi...

II. Katerina bunu duyurmak amacıyla televizyonun, gazetenin, radyonun olmadığı bir dönemde bir şekilde ressamlardan yararlanmak istiyor ve Hollanda asıllı Jacob Philipp Hackert’ı çağırarak kendisinin bu temsili resimleri yapmasını istiyor. Fakat Hackert’ın olayları gözünün önüne getirememesinden dolayı gelen askerlerden bu detayların alınmasını istiyor, bununla da yetinmeyerek İtalya’da Osmanlı donanmasından olan bir gemiyi de infilak ettiriyor. Jacob Philipp Hackert’ın yağlı boya tabloları bugün St. Petersburg’da bulunan Peterhof Sarayı’nda yer alıyor.

Tabii hikâyenin önemli bir kısmını haritalar kapsadığı için sergimizde onlara da yer verdik. Yine Çeşme’ye gelen Aleksey Orlov

Amiralin günlüklerinden alınan belgeler de var. Aleksey Orlov, II. Katerina tarafından İngilizlerle iş birliği yapmak suretiyle Çeşme’ye gelmiştir. Bu dönemde en enteresan konulardan bir tanesi de II. Katerina’nın Çeşme Baskını’na dünyaya duyurmak için dostlarına dağıtmak üzere yaptırdığı özel bir haritanın olması...

II. Katerina, dönem itibariyle çok ilginç biri olmalı. Kendisi yaşantısına, sanata ve kültüre bağlı faaliyetleri hakkında en çok film çevrilen ve kitap yazılan çariçelerden bir tanesi. Kendisi ile birlikte Rusya’ya değişik zamanlarda hizmet vermiş eski sevgililerinden 12 kişiye de sergimizde ayrıca yer vermek istedik. Sergimizde ayrıca Dokuz Eylül Üniversitesi, bazı sualtı dalışları ve araştırmacıları tarafından tespit edilen batmış Venedik Gemisi’nin sualtı görüntülerine de yer verdik. 65 metre derinlikten 2 tane bronz topu çıkartıldı. Bu topların replikalarını yaparak sergimizde kullandık.

● Hayatımıza giren teknoloji ile beraber duygu aktarımının da dijitalleştiği bu dönemde serginizle insanlara özellikle genç kuşaklara aktarmak istediğiniz bir mesaj var mı?

Genç kuşaklar aidiyet duygusuyla yaşadıkları yer hakkında daha bilinçli olarak geçmişi anlayıp denizlerin hayati önemini benimseyeceklerdir. Geçmişe sahip çıkmak geleceğin teminatıdır.

● Başka eklemek istediğiniz bir konu var mı?

Bu sergi bilgiyi paylaşma amacını gütmektedir. Daimî olması için İzmir’de mutlaka bir Deniz Tarihi/Denizcilik Müzesi olması gerekmektedir; yüzyıllar boyu Akdeniz’de çok önemli bir konumu olan bu şehrin, bu önemli eksikliği giderilmelidir.

Çeşme Deniz Tarihinin 3 Efsane Amirali

Sergi Tarihi: 30 Mayıs 2022- 30 Eylül 2022

Yer: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İzmir Tarih ve Sanat Müzesi

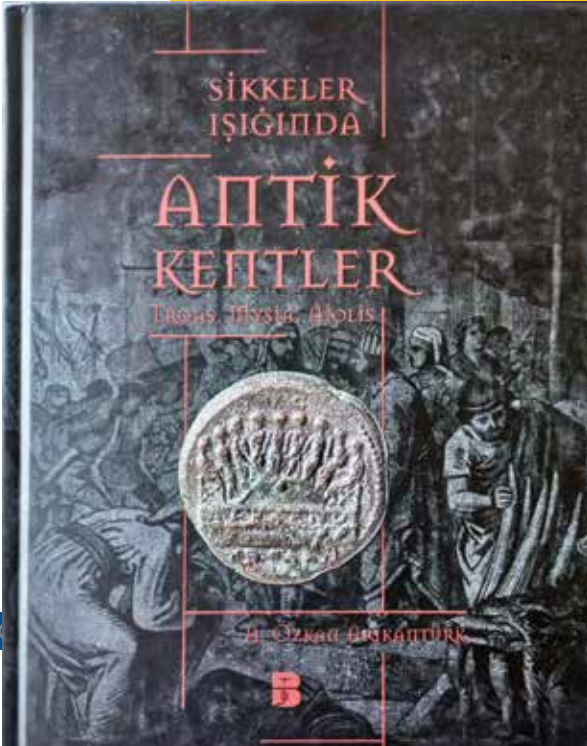

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

70 kent, 500 antik sikke, 2700 yıl, 1 kitap...

Diş Hekimi Özkan Arıkantürk, koleksiyonunda yer alan Kuzey Batı Anadolu kültür varlıklarını her zaman bilimsel yayın ve araştırmalara da açık tutuyor.

Alanında söz sahibi olan diş hekimi Özkan Arıkantürk, 1994 yılında aldığı koleksiyoner belgesinin ardından arkeolojik eser koleksiyoneri olarak tarihi eserleri toplamaya başlar. Yıllar içerisinde birbirinden farklı alanlara yönelik topladığı eserler, yerini antik sikkelere bırakır. Bugün özellikle Kuzey Batı Anadolu medeniyetlerine ait kentlerden en eskisi MÖ 7. yüzyıla ait olan toplam 3 bin 700 sikkeyi koleksiyonunda bulunduran Arıkantürk, sikkeler hakkında bilgiye ulaşmak isteyenleri, kaleme aldığı "Sikkeler Işığında Antik Kentler Troas, Mysia, Aiolis" kitabı ile buluşturmaya hazırlanıyor.

● Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

1984 yılından bu yana Balıkesir'in Burhaniye ilçesinde diş hekimi olarak çalışıyorum. Çevreye duyarlı, ülkemizin kültürel zenginliğinin korunmasının önemli olduğunu düşünen bir kişiyim.

● **Koleksiyon sevdanız nasıl gelişti?**

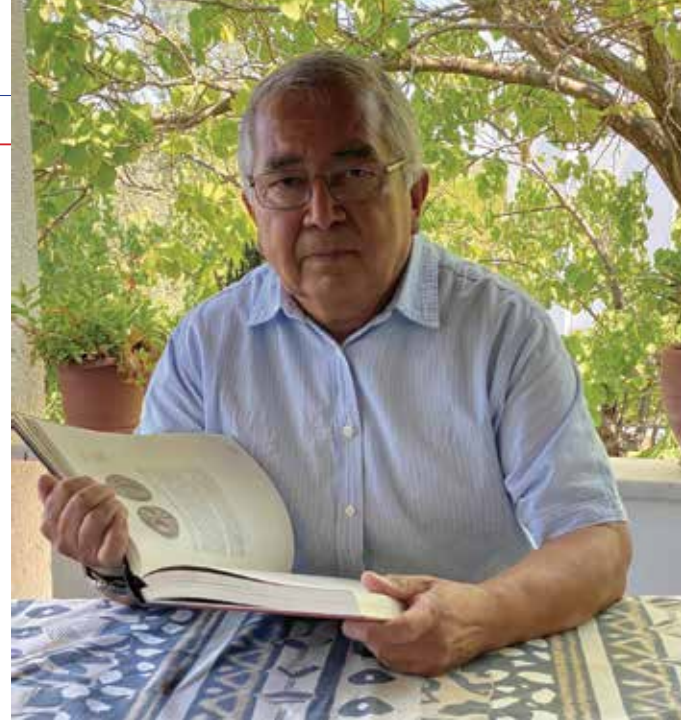
Çok sevdiğim ve halen yaptığım mesleğimin dışında, uzun yıllar öncesinden beri tarih ve arkeolojiye ilgi duymaktayım. Bu ilgi zaman içerisinde gelişti; 1994 yılında Kültür Bakanlığından "Koleksiyoner Belgesi" olarak arkeolojik eser koleksiyoneri olmaya adım attım.

● **Ne zaman ve nasıl arkeolojik eser biriktirmeye başladınız?**

Koleksiyonuma ilk kattığım eserler, Roma Dönemi'ne ait cam koku şişeleri idi. Birkaç bin yıl öncesine ait bu camlar inanılmaz incelik ve zarafete sahipti. 2005 yılında bu eserler, Yapı Kredi Bankası'nın İstanbul'daki müzesinde sergilendi ve kitap halinde yayınlandı.

● **Arkeolojik eser koleksiyoneri olmak, gerek objelerin temini, gerek muhafazası, gerekse haklarında net bilgilere ulaşım konusunda oldukça zor olsa gerek. Bu süreçleri nasıl yürütüyorsunuz?**

Koleksiyon yapmak sadece bir veya birkaç alanda hoşunuza giden ve olanaklarınızın elverdiği objeleri satın alıp biriktirmek olmamalı bence. Zaman içerisinde, ilgi duyduğunuz alanda derinlemesine bir bilgi birikimi de şart. İyi bir tarih ve arkeoloji bilgisi, objelerin üretildikleri çağa ait genel bilgiler koleksiyoner olmak için gerekli

şeyler bence. Ayrıca binlerce yıl öncesinden kalan bu kültür mirasının hassas ve doğru bir şekilde temizlik ve konservasyonu da önemli.

Bu konuda profesyonel yardım almanın yanısıra, özellikle sikkelerde temizlik işlerini mikroskop altında kendim yapıyorum. Ayrıca bu eserlerin uygun şartlarda saklanması ve teşhiri de önemli konular. Sayısı 600'ü geçen objelerimin bir kısmını Edremit Güre iskelesinde kurulu Özel Kazdağı Müzesi'nde sergiliyorum. Bu müze, yılda 30 bine yakın ziyaretçi çekiyor. Ayrıca koleksiyonumda yer alan ve aslında ülkenin kültür varlıklarından bir kısmı olan bu eserleri her zaman için bilimsel yayın ve araştırmalara da açık tutmaktayım.

● **Koleksiyon yapılan alanın sınırlandırılması**

gerektiği fikrine katılıyor musunuz?

Kesinlikle evet. İyi bir koleksiyoner, çalıştığı alanın sınırlarını çizmek zorundadır. İnsan ömrü ve sahip olduğu olanaklar, her şeye ulaşmaya yetmez. Ben de başlangıçta pek çok koleksiyonerin yaptığı hatayı yaptım; hoşuma giden her şeyi aldım. Örneğin kandiller, haçlar, figürinler, camlar, tıp aletleri ve pek çok farklı obje bir araya geldi. Bu objelerin bir kısmından (camlar, pişmiş toprak figürinler, haçlar, terazi ağırlıkları...); tez, makale, bildiri ve kitaplarda yararlanıldı.

Zaman içinde ilgi alanım antik sikkelere yöneldi; bu alanda ise koleksiyonumu bölge ve dönem olarak sınırlandırdım. Bir süredir ağırlıklı olarak Troas, Mysia ve Aiolis bölgelerinde yer alan antik kentlerin bastıkları sikkeleri biriktiriyorum. O dönemde para basan, önemli bir ekonomik ve siyasi güce sahip olan, Kuzey Batı Anadolu bölgesinde yer alan bu kentlerin sayısı 70'i buluyor. Bu kentlerin hemen hemen tümünden sikkelere sahibim. Koleksiyonumdaki sikke sayısı şu anda 3 bin 700'ü buldu.

● Koleksiyonunuzdaki en eski eser kaç yıllarına ait? Özelliği nedir?

Sikkeler içinde en eski döneme ait olanlar MÖ 7. yüzyılda basılan Lydia sikkeleri.

● Koleksiyonunuz içinde sizin için en özel parça hangisi? Neden?

Koleksiyonda yer alan 20'ye yakın ünük, yani literatürde benzeri yayınlanmamış sikkenin yerinin farklı olduğunu belirtmem gerekir.

● Yaşadığımız toprakların ev sahipliği yaptığı medeniyetlere ışık tutan koleksiyonunuz içerisindeki eserleri bir kitapta toplayarak tüm meraklıların bilgiye rahatça ulaşmasına olanak sağladınız. Kitabı ve basım sürecini aktarır mısınız?

Daha önceki yıllarda koleksiyonumdaki sikkelerden yararlanılarak Prof. Dr. Oğuz Tekin ve Doç. Dr. Aliye Erol tarafından uluslararası bir yayın serisi olan "Sylloge Nummorum Graecorum Turkey 9 Troas Aiolis Mysia" katalogları yayınlanmıştı. Bu üç ciltlik katalog serisi, "Turkish Institute of Archaeology" ve "Koç

University-AKMED" sponsorluğunda çıkmıştı. Bu kataloglara erişimin zor olması, bende bu sikke koleksiyonunu tekrar yayına hazırlama düşüncesini ortaya çıkarttı. Yoğun bir çalışma temposuyla kitabı hazırladım. Troas, Mysia ve Aiolis bölgelerini de kapsayan Balıkesir ilimizin kültürel zenginliğini temsil eden bu koleksiyonun bu ilimizde basılmasını Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'ne teklif ettim. Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Yücel Yılmaz, Kent Konseyi Başkanı Sayın Mürsel Sabancı ve Sayın Prof. Dr. Abdullah Soykan'ın destekleriyle 415 sayfalık kitabımız yayınlandı.

● Meraklıları kitaba nasıl ulaşabilirler?

Bu kitap, 17-19 Kasım 2022 tarihinde Bandırma'da düzenlenecek Balıkesir Arkeoloji Buluşmaları Sempozyumu'nda dağıtıldıktan sonra Balıkesir Kent Kütüphanesi'nden temin edilebilecek.

● Kitapta kaç medeniyetin, kaç kentine ait toplam kaç sikke yer alıyor?

"Sikkeler Işığında Antik Kentler Troas, Mysia, Aiolis" kitabında, MÖ 5. yüzyıldan itibaren, günümüz Kuzey Batı Anadolu bölgesinde kurulmuş 70 antik kentin farklı dönemlerde bastıkları 500'den fazla sikke, fotoğrafların yardımı ile anlatılıyor.

● Kitap çalışmanızın devamı gelecek mi?

Zaman ve şartlar elverdiğince, koleksiyonumdaki eserleri esas alarak bazı kitaplar hazırlama düşüncem var. Derginizde bana ve kitabıma yer verdiğiniz için teşekkür ederim.

ENERGY

Avrupa'da enerji krizi giderek büyüyor

Rusya'nın doğal gaz tehdidine karşı AB, enerji tüketimini azaltmak için bir dizi önlem almaya başladı. Bunlar arasında mağaza vitrinlerinin aydınlatmalarının belli bir saatten sonra kapatılması da yer alıyor.

Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliği enerji bakanları, enerji kaynakları açısından zorlu geçmesi beklenen önümüzdeki kış öncesi doğal gaz tüketimini azaltma planı üzerinde anlaşmaya vardı.

Hükümetler enerji tasarruf planını hayata geçirirken "herkesin elini taşın altına koyması" gerekeceğini belirtiyor. Buna şirketler ve bireyler de dahil. Üzerinde anlaşılan plan, 1 Ağustos 2022 ve 31 Mart 2023 tarihleri arasında doğal gaz tüketiminin yüzde 15 oranında azaltılmasını öngörüyor. Bu sayede Rusya doğal gaz tedarikini tamamen kesse bile kış boyunca evler ısıtılabilir, fabrikalar üretimlerini sürdürebilecek.

Moskova, şu ana kadar 12 AB üyesi ülkeye gaz tedarikini kısmen ya da tamamen kesti. Bunun üzerine hükümetler de doğal gaz tüketimini azaltarak kışa kadar acil durum rezervlerini doldurmayı hedefliyor.

FRANSA: Fransız Ekolojik Dönüşüm

Avrupa Birliği ülkelerinde 31 Mart 2023'e kadar doğal gaz tüketiminin yüzde 15 azaltılması amacıyla tasarruf yöntemleri üzerinde çalışılıyor. Rusya doğal gazı kesse bile fabrikalar çalışabilecek.

Bakanlığı'ndan bir sözcü, hükümetin önümüzdeki 2 yılda enerji tüketimini 2019 yılına göre yüzde 10 azaltmayı hedefleyen bir plan hazırladığını belirtti.

Fransa enerji ihtiyacının yüzde 42'sini nükleer enerjiden karşılıyor. Onu petrol, doğal gaz, biyoyakıt ve yenilenebilir kaynaklar takip ediyor.

Enerji tüketimini azaltmak için klima kullanan mağazalara kapılarını kapatma zorunluluğu getirildi. Bunun dışında hükümet ışıklandırma reklam panolarını öğleden sonra 1 ve 6 arasın-

Gaz fiyatları için korkutan tahmin

Avrupa'da gaz fiyatları yükselmeye devam ederken, Rus enerji devinden korkutan bir tahmin geldi. Gazprom, kış aylarında fiyatın 4 bin doları aşabileceği uyarısında bulundu.

Avrupa'da doğal gaz fiyatı, Rusya'dan tedarikin azalması ve Norveç'in Almanya'ya gaz arzını daha fazla artıramayacağını duyurmasıyla yükseliyor.

Hollanda TTF'de doğal gaz fiyatı 232 euro/MWh seviyesine kadar çıktı. TTF'de 4'ncü çeyrek için gaz fiyatı yüzde 8,9 artarak 238,50 Euro/MWh seviyesine yükseldi.

Rus doğal gaz devi Gazprom ise spot piyasada 2500 dolar/bin metreküp seviyesine ulaşan gaz fiyatının, bu trendi kış aylarında da devam ettirmesi halinde 4 bin dolar/bin metreküp seviyesini aşabileceği uyarısında bulundu.

Gazprom'un Bağımsız Devletler Topluluğu üyesi olmayan ülkelere doğal gaz ihracatı 1 Ocak-15 Ağustos döneminde yüzde 36 azalarak 78,5 milyar metreküp oldu.

Gazprom aynı dönemde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,2 düşüşle 274,8 milyar metreküp gaz üretti.

da tüm şehirlerde yasaklamayı istiyor. Bu uygulama şu anda 800 binden az nüfuslu şehirlerde geçerli ama eleştirmenler uygulanmadığını belirtiyor.

ALMANYA: Alman Ekonomik İşler ve İklim Bakanlığı yetkilileri, kamu binalarında koridor, büyük salonlar ve teknik odalar gibi sürekli kullanılmayan alanlardaki ısıtma sistemlerinin durdurulmasının mantıklı bir adım olacağını belirtti. Sözcü uygulama ile ilgili bakanlığın ilgili kuruluşlarla koordine olduğunu belirtti. Merkezi bir zorlama olmadan bazı belediyeler ve eyaletler sokak aydınlatmalarını azaltmak ve kamu binalarında sıcaklık limiti koymak gibi önlemler aldı. Almanya Fransa'ya göre enerji ihtiyacı konusunda Rusya'ya çok daha bağımlı bir pozisyonda bulunuyor. Ülkenin en önemli enerji kaynağını üçte birle petrol oluştururken onu doğal gaz takip ediyor. Kömür ise yüzde 15 ile üçüncü sırada yer alıyor. Almanya 2021 yılında doğal gazının yüzde 55'ini, petrolünün yüzde 35'ini ve kömürün yüzde 45'ini Rusya'dan aldı.

İTALYA: Rus doğal gazına en bağımlı ülkelerden biri olmasına rağmen İtalya henüz bir önlem almış değil. Ekolojik Dönüşüm Bakanı Roberto Cingolani, tüketimi azaltmak için sert önlemler almayı düşünmediklerini açıklamıştı. İtalya doğal gaz tüketimini ağırlığı kömüre vererek azaltmayı planlıyor. Yine de hükümet kışın ısıtma derecesini 19, yazın da soğutma derecesini 27'de tutmayı, sokak aydınlatma-

larını azaltmayı ve mağazaları erken kapatmayı öngören bir plan hazırlığında olduğunu duyurmuştu.

İSPANYA: İspanya'da şirketlerin yazın klimaları 27 derecede, kışın ise 19 derecede tutmaları yönünde bir genelge yayımlandı. Hükümet mağazalardan kapıların otomatik olarak kapanmasını sağlayacak sistemler kullanmasını istedi. Ayrıca akşam saat 10.00'dan sonra mağaza vitrinlerinin ışıklarının kapatılması da alınan bir diğer önlem. Öte yandan İspanya Başbakanı Pedro Sanchez'in şaka yollu da olsa enerji tüketimini azaltmak için kravat takılmaması önerisi de tartışmalara yol açtı.

İspanya doğal gazının sadece yüzde 10'unu Rusya'dan alıyor ama yine de hükümet bu önlemlerle petrol ve doğal gaz tüketiminin kısa vadede yüzde 5 azalacağını öngörüyor.

İ. Uğur Toprak

TMMOB Gıda
Mühendisleri Odası
İzmir Şubesi
Yönetim Kurulu Başkanı

**Sürdürülebilirlik
felsefesi sadece
gıda değil,
tüm sistemlerde
çevresel, sos-
yal ve ekono-
mik yönleriyle
incelenmelidir.**

Sürdürülebilir Kalkınma: İnsanlık derin uykusundan uyanıyor mu?

Ekolojik dengede meydana gelen bozulmalar, hammadde kaynaklarının tükenmesi, sürdürülebilirliğe olan ilginin gün geçtikçe artmasına neden olmaktadır. Sürdürülebilir sistemler geleceğe yönelik ekolojik dengenin korunması ve yaşamın devam etmesi açısından önemli bir gereklilik olarak görülmektedir.

Gelecek nesillerin kaynaklarının tüketilmemesi, günümüz kaynaklarının daha verimli ve etkili kullanılması konusu her geçen gün daha fazla insanın kafasını kurcalamaya başlamıştır. Yıllardır devam eden üretim ve tüketim anlayışıyla dünya kaynaklarının sınırsızmışçasına kullanılması, çevreye karşı saygısızca tüketime dayalı ticari ilişkilere girilmesi, günümüzde başta küresel ısınma gibi gelecek nesilleri tehdit eden birçok sorunla karşı karşıya bırakmıştır. Tüm bu gelişmeler karşısında doğada meydana gelen bozulmalar kendisini göstermeye başlamıştır. Bu durum mevcut pazarları, var olan kârlı iş alanlarını tehdit etmeye başlaması, geleceğe daha yaşanabilir bir dünya bırakılması gerektiği konusunda, insanları derin uykularından uyandırmaya başlamıştır.

Sürdürülebilirlik, gıda firmaları için bir zorunluluk

Sosyal, çevresel ve ekonomik boyutlar ile ifade edilen sürdürülebilirliğe olan artan ilgi ve çeşitli firmaların

kontROLSÜZ faaliyetleri sonucu ekosistemde oluşan zararlar, gıda firmalarının pazarlama, üretim, dağıtım, hammadde gibi aşamalarında sürdürülebilir yöntemleri seçmesini zorunlu hale getirmeye başlamıştır.

Sürdürülebilirlik kavramının günümüzde önemli bir konu hale gelmesinin birçok sebebi vardır:

Öncelikle şirketlerin küresel pazarlara girmeye başlamaları, onlara toplumsal ve çevresel sorumluluklar da yüklemiştir.

Günümüzdeki bütünleşik tedarik zinciri yapısı, şirketleri tüm süreç boyunca çevresel, ekonomik ve sosyal faktörlere bağlı olarak sorumlu davranmaya itmektedir.

Yatırımcılar yatırım yapmayı planladıkları şirketlerin sadece finansal performanslarına değil aynı zamanda sosyal ve çevresel performanslarına da bakmaktadır. Orta ve uzun vadede bu doğrultuda çalışan şirketlerin ortaklarına da değer yaratacağı bilinci oluşmuştur.

Günümüzdeki bilinçli tüketiciler artık şirketlerden ürettikleri ürünlerde ve hizmetlerde sorumluluk sahibi olmalarını beklemektedirler. Şirketlerden ürettikleri ürünler ve hizmetler konusunda şeffaf olabilmeleri istenmektedir.

Küresel düzeyde meydana gelen iklim değişikliği gibi çevresel felaketler de tüm iş dünyasını bu konularda duyarlı olmaya zorlamaktadır.

Okyanusların dibinde 14 milyon tondan fazla mikroplastik var

Yeni bir araştırmaya göre, en az 14 milyon ton mikroplastığın okyanuslarının dibinde olduğu tahmin ediliyor. Avustralya'nın devlet bilim kurumu CSIRO tarafından yapılan araştırma okyanusun dibinde yüzeydekinden 30 kat daha fazla plastik olabileceğini gösteriyor.

CSIRO Büyük Avustralya Körfezi'nde ülkenin güney kıyısından yaklaşık 300 kilometre uzakta altı farklı bölgeden okyanus tabanından örnekler topladı ve analiz etti. 51 örneğe bakan araştırmacılar suyun ağırlığı hariç tutulduktan sonra her gram çökeltinin ortalama 1,26 mikroplastik parça içerdiği sonucuna ulaştı.

CSIRO'da baş araştırmacı ve Frontiers in Marine Science dergisinde yayınlanan araştırmanın yazarlarından biri olan Dr. Denise Hardesty, İngiliz Guardian gazetesine verdiği demeçte bu

kadar uzak bir yerde ve bu kadar derinliklerde mikroplastik bulmanın tehlikesine dikkat çekti.

"Dünyanın neresinde olursanız olun, araştırma plastiklerin her yerde bulunabileceğine işaret ediyor. Bu, mikroplastiklerin su sütununun tamamında olduğu anlamına geliyor. İçinde yaşadığımız dünya hakkında düşünmemizi de sağlıyor" diye konuşan Hardesty, tüketim alışkanlıklarının dünyadaki en bakir yerlerinden birini bile ne hale getirdiğini ifade etti.

Hardesty ayrıca, "Okyanusun büyük bir çöp çukuru olmadığından emin olmalıyız. Ayrıca bu araştırmanın sonuçları sorunu kaynağında bitirmemizi gerektiğini bize söylüyor" diye konuştu. Hardesty, plastik parçalarının kaç yaşında olduğunu veya bir zamanlar ne tür bir nesnenin parçası olduklarını bilmenin mümkün olmadığını söyledi.

Ancak mikroskop altındaki parçaların şeklinin bir zamanlar tüketici ürünleri olduğunu gösterdiğini aktardı. Araştırmacılar, çekirdek örneklerinde bulunan plastik miktarını tahmin ettiler ve diğer kuruluşların araştırmalarından faydalanarak şu anda küresel olarak okyanus tabanında 14,4 milyon ton mikroplastik olduğu sonucuna vardılar. Bu büyük bir rakam gibi görünse de Hardesty, okyanusa her yıl girmesi muhtemel plastik miktarına kıyasla küçük olduğunu söyledi.

Yapılan bir araştırma, 2016 yılında 19 milyon ile 23 milyon ton plastiğin hem nehirlerle hem de okyanusa karıştığını tahmin ediyor. Science dergisinde daha önce yapılan bir araştırma ise, her yıl okyanuslarda yaklaşık 8,5 milyon ton plastiğin kaldığını tahmin ediyor. Başka bir çalışmada da okyanus yüzeyinde yüzen 250 bin ton plastik olduğu tahmin ediliyor.

Okyanusa karışandan fazlası karada kalıyor

Araştırmacılar, yayımladıkları son makede, okyanus tabanındaki mikroplastiklerin ağırlık tahminlerinin yüzeydeki 34 ile 57 katı arasında olduğunu belirtiyorlar.

Dr. Denise Hardesty, tahminlerde eksiklikler olduğunu ancak bunların mevcut en iyi bilgilere dayandığını söyledi: "İnsanlara bahsettiğimiz kapsam ve ölçek hakkında fikir vermek adına faydalı."

Ancak Hardesty, okyanus tabanındaki plastik miktarının, salınan tüm plastiklere kıyasla nispeten küçük olduğunu söyledi. Bu da derin deniz çökeltilerinin şu anda plastikler için önemli bir dinlenme yeri olmadığını gösteriyor.

Plastiklerin büyük çoğunluğunun aslında kıyı şeridinde biriktiğini söyleyen Hardesty, "Denizde olduğundan çok daha fazlası karada sıkışıp kalıyor" diye konuştu.

Batı Avustralya Üniversitesi Okyanus Enstitüsü'nde deniz biyoloğu olan Dr. Julia Reisser, 15 yıldır plastik kirliliği üzerine çalışıyor. Çalışmaya dahil olmayan Reisser, "Deniz

bilimleri topluluğu plastiğin nerede olduğu konusunda gerçekten takıntılı durumda. Plastiğin okyanus yaban hayatı üzerindeki potansiyel etkisini anlamak için birden fazla bilimsel yöntemle ihtiyaç vardı" dedi.

Yeni çalışmanın küresel çabalara önemli bir katkı olduğunu söyleyen Reisser, Avustralya'dan gelen derin deniz verilerinin daha doğru bir tablo elde etmek için gelecekteki çalışmalarda faydalı olacağını söyledi.

Mikroplastikler ve etkileri

5 mm veya daha küçük çapta olan plastik atıklar mikroplastik olarak anılıyor. Çoğunlukla da daha küçük parçalara ayrılan daha büyük plastik parçaların sonucu oluşuyor.

Dünyada su yollarına ve okyanusa atılan plastiğin kök salması, büyük bir uluslararası sorun olarak ortaya çıkıyor. Daha büyük plastikler vahşi yaşamı da engelleyebilir. Mikroplastikler ve hatta daha küçük parçalar planktonlardan balinalara kadar birçok hayvan türü tarafından tüketilebilir.

Küresel önlemler alınmadığı takdirde 2040 yılına gelindiğinde insanlığın denize ve karaya saçtığı plastik atıklar 1 milyar 300 milyon tona ulaşacak.

Leeds Üniversitesi'nde önümüzdeki 20 yıl içinde plastik atıklar problemi üzerine çalışma yapan uzmanlardan Dr. Costas Velis, rakamların çok büyük olduğunu ama bu gidişe dur diyebilecek teknoloji ve zamana sahip olduğunu söyledi.

Enver
OLGUNSOY

ISIRGAN-URTICA DIOİCA-DALAGAN

Tekstil ve gıda sanayilerinde kullanılan, gıda olarak değerlendirilen ısırgan, idrar yolları, solunum rahatsızlıkları, romatizma ağrıları ve prostat tedavisinde önemli bir etkiye sahiptir.

Isırgan tıbbi olarak kullanıldığı gibi boya, gübre, kozmetik olarak ve lif üretiminde de kullanılır. Lif bitkisi olarak 19. ve 20. yüzyıllarda ekimi yapılmıştır. Bu gün genellikle yabani olarak doğadan toplanır. Çok az da olsa ekimi de yapılmaktadır. Ülkemizde Karadeniz bölgemizde bol olmak üzere, kurak yöreler hariç bütün bölgelerimizde yetişir.

Isırgan pamuk kullanılmazdan önce en önemli lif bitkisi idi. Hatta o kadar sağlamdı ki Vikingler yelken bezi üretiminde ısırgan liflerini kullanıyordu.

Marjinal toprakların değerlendirilmesi düşünüldüğünden son yıllarda Almanya'da ısırgan ekimi yapılmaya başlanmıştır. Tıbbi bir bitki olarak incelemeye aldığımız ısırgan, düşünülenin aksine lif bitkisi olarak son yıllarda oldukça popülerdir.

Köklerinden de sarı bir boya elde edilmektedir. Isırgan tohumu, yaprakları, sapları, kökleri ve kalan atıkları da hayvan yemi ve demir yönünden çok

zengin bir gübre hammaddesi olarak kullanılır. Isırganın yapraklarından da yeşil bir boya (klorofil ekstraksiyonu) üretilmektedir.

Isırgan, çok yıllık bir bitki olarak, çok kolayca yetiştirildiği gibi hızla gelişir ve baskın bir bitki olarak yetiştiriciliği kolaydır. Tohumdan ya da fide ile üretimi mümkündür. Tepe sürgünleri ve stolonları (yan kolları) da köklendirilerek çoğaltılabilir.

Tekstil sanayinde kullanımı giderek artmaktadır. Örneğin bir tekstil firmamız inovatif bir ürün olarak ısırgan otu kullanarak serinletici kumaş üretmiştir.

Kozmetik olarak da en bilinen kullanım alanı; saç dökülmesi, kafa derisi sivilceleri, kepek vs. gibi saç ve saçlı deri bakımı konusundadır.

Haydi bir de gıda olarak kullanımından söz edelim, sonra da asıl konumuza, tıbbi kullanımına gelelim. Gıda olarak böreği şahane olur hem de Boşnak Böreği şeklinde yapılırsa tadından yenmez. Kavurması da dillere destan-

dır. Ya salatası? İşte orda duracaksın, öyle böyle değil "salata budur" dedirtir yiyene. Bu arada çorbasını da unutmayalım. Çayı da var ama, onu tıbbi bölümde anlatacağım.

Şimdi gelelim tıbbi tarafına, tıbbi olarak kullanılan bölümlerine ve yapısına...

Isırgan, Kuzey yarıkürenin ılıman bölgelerinde, özellikle anavatani Avrasya olduğu için tarla kenarları, duvar ve çit diplerinde doğal olarak yetişir. Yaprakları, toprak üstü kısımları ve kökleri kullanılır.

Ülkemizde üç türü, en çok da iki türü yetişir. *Urtica dioica* (büyük ısırgan otu) çok yıllıktır, *urtica urens* (bodur ısırgan) tek yıllıktır. İkisi de drog (tıbbi) olarak kullanılabilir.

Amerikan Ulusal Formülasyonu, Alman Farmakopesi (DAP), Avrupa'daki fitoterapi derneklerinin 1989 yılında kurduğu uluslararası bilimsel bir sivil toplum kuruluşu olan, Avrupa Birliği'nin ilgili birimleri tarafından bitkisel ilaç ve ürünler konusunda tarafsız bir kurum olarak kabul edilen Avrupa Bilimsel Fitoterapi Koorepatifi'nde (ESCOP) kayıtlı tıbbi bir drogdur.

Tüylerindeki formik asit, histamin, serotonin, organik asitler, ellendiği zaman ya da deri ile temas ettiğinde yakıcı bir etkiye sahiptir.

Yaklaşık 0 - 2500 m. rakımına kadar topraklarda yetişir. Azotu bol toprak, en sevdiği toprak cinsidir. Isırgan ailesinden çok eski yıllardan, hatta milattan önce bir takım rahatsızlıkların sağaltımında yararlanılmıştır. Birinci yüzyıl ve sonrasında Dioscorides ve Galenos, ısırganı idrar yolları rahatsızlıkları, yara tedavisi, hemoroid, çeşitli solunum yolları rahatsızlıklarında kullanmışlardır.

Mükemmel bir doğal tarım ilacıdır. Özellikle yaprak bitkilerine birebir etkilidir. Taze yaprakları 24 saat suda bekletilirse

içindeki etken maddeler suya geçer. Bu su yaprak biti ve benzeri küçük organizmaların giderilmesinde mükemmelen kullanılabilir.

Yaprak ve sapında (toprak üstü bölümü) flavonitler, antosiyanlar, steroidler, kafeik asit ve esterleri, polisakaritler, kumarinler bulunurken, kök bölümünde ise lignanlar, asit amitleri, lektin, steroller, tanen ve yağ asitleri bulunur.

Isırgan kökü (son baharda hasat edilir) şişlik (ödem) giderici, damla hastalığı, romatizma ağrıları ve en önemlisi prostat adenomu, büyümesi ve iltihabı üzerinde önemli bir sağaltıcı etkiye sahiptir. Böbrek iltihabı ve Lupus'ta da kullanıldığı bilinmektedir. Tümörlere karşı etkisi kanıtlanmıştır. İdrar zorluğuna karşı da kullanılmaktadır.

Alkol ile hazırlanmış tentürleri, ekstre şekilleri kullanıldığı gibi kapsül, tablet ve lapa şeklinde de hazırlanmış preparatları mevcuttur.

Isırgan çayına gelince... Taze ya da kurutulmuş yapraklarından infüzyon (ısırgan üzerine sıcak su ilavesi 10 dk. kapalı bir kaptaki demleme) ya da dekoksasyon (ısırgan üzerine soğuk su konup kısa süre kaynatılıp kapalı kaptaki 10 dk. demlenerek) hazırlanır. Uzun süre bekletilmemelidir.

Isırgan tohumu olarak ürünler de piyasa da vardır. Ancak tohumları ile ilgili bir endikasyon kayıtlarda verilmemiştir.

Kalp hastalıklarına karşı ilk DNA aşısı

Kardiovasküler tıp alanında bir devrim olarak nitelenen yöntemde DNA baştan yazılarak hatalı genler baskılanacak. İngiliz Kalp Vakfı'ndan 30 milyon sterlin hibe alan projede İngiliz, Amerikalı ve Singapurlu uzmanlar yer alıyor.

Araştırmacılar son derece hassas genetik teknikler kullanarak aileden gelen kalp kaslarıyla ilgili rahatsızlıklara karşı bir tedavi tasarlamayı ve test etmeyi hedefliyor. Hayvanlar üzerinde denenen teknik başarılı sonuçlar verdi.

Genetik kaynaklı kalp kası rahatsızlıkları farklı farklı anomaliler tarafından tetiklense de ani ölümlere ve ileri derecede kalp yetmezliklerine yol açabiliyor. Halihazırda İngiltere'de 260 bin kişi her an ani ölüme yol açabilecek bu rahatsızlığı taşıyor.

Yine İngiltere'de her hafta 35 yaşının altındaki 12 kişi teşhis edilemeyen kalp rahatsızlığı nedeniyle hayatını kaybediyor. Kayıpların büyük bir çoğunluğu genetik kardiyomiopati de denen genetik kaynaklı kalp kası nedeniyle yaşanıyor.

Kalıcı çözüm hedefleniyor

Genetik kardiyomiopatisi bulunanların yüzde 50 oranında hatalı genleri çocuklarına geçirme olasılığı bulunuyor. Çoğu zaman aynı aileden birden fazla kişi kalp yetmezliği sorunları yaşıyor, kalp nakline ihtiyaç duyuyor ya da genç yaşta hayatını kaybediyor.

CureHeart (Kalp Tedavisi) adlı projeye liderlik eden Oxford Üniversitesi'nden Profesör Hugh Watkins, kardiyomiopatinin oldukça

yaygın olduğunu ve dünya genelinde her 250 kişiden birinde görülebildiğini vurguladı.

Watkins, "30 yıllık araştırmanın sonucunda farklı kardiyomiopatilerin gelişmesinden sorumlu olan genlerin birçoğunu ve nasıl çalıştıklarını tanımlayabildik. Önümüzdeki 5 yılda klinik testlere başlayabileceğimiz bir genetik tedavi yöntemi geliştirebileceğimize inanıyoruz" ifadelerini kullandı.

Bilim insanları proje kapsamında, kalp sorunlarına yol açan mutasyonlu genleri kalıcı olarak düzeltmeyi ya da baskılamayı ümit ediyor.

Araştırma ekibinde yer alan Harvard Üniversitesi'nden Profesör Christine Seidman, hastaların çoğunda tespit ettikleri mutasyonun DNA kodundaki bir harfi etkilediğini gördüklerini ve sadece o harfi düzelterek bir tedavi geliştirebileceklerini belirtti. Seidman, "Bu alanda önemli mesafeler kat edildi. Hedefimiz kalpleri tamir etmek veya normal fonksiyona yakın bir hale getirmek" ifadelerini kullandı.

İdrar testinden kanser teşhisi

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nden (MIT) bilim insanları, idrarda kanser hücresi tespit edebilen nano-parçacık teşhis aracı üretti. Çıplak gözle görülemeyen ve 100 nano-metreden daha küçük genişlikte olan aracın ayrıca kanser hücrelerinin vücutta nerede bulunduğunu da görüntülemeye yardımcı olacağı belirtildi.

Araştırmacılara göre, nano-parçacık tespit aracı onay alırsa, kanser hücresi kontrolü için rutin idrar testlerine dahil edilebilecek. İdrar testinde kanser hücresi bulunduğu takdirde, hastalığın kaynağını teşhis edebilmek için hastaya pozitron emisyon tomografisi çekilmeden önce nano-parçacık verilebilecek.

MIT araştırmacılarına göre, nano-parçacıklar yalnızca kanser hücresinin kaynağını değil, aynı zamanda metastaz yaptığı yani yayıldığı bölgeleri de tespit edebilecek. Araştırmayı yürüten Profesör Sangeeta Bhatia, aracın birincil tümörler ve metastazlarına yönelik geniş bir sensörü olduğunu ifade ediyor. Bhatia, nano-parçacığın farelerde hem idrarda kanser hücresi tespit etme hem de kanserin yerini bulmada başarılı sonuçlar verdiğini söyledi.

Araştırmacılar basit bir idrar testiyle kanser hücresi tespitinin kanser teşhisinde bir dönüm noktası olabileceğini düşünüyor. İlaçları ve

genleri direkt olarak tümörlere aktarabilmesi ve görüntüleme kalitesini iyileştirmesi nedeniyle nano-parçacıkların tıptaki önemi son yıllarda arttı. Nano-parçacıklar boyutları itibarıyla kimyasallarla reaksiyona girdiklerinde büyük materyallerden farklı davranıyor. Bu da bilimsel keşiflerde önemli bir rol oynamalarına olanak tanıyor.

Kanser ilacı klinik aşamaya geçti

Boğaziçi Üniversitesi Kimya Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Rana Nomak Sanyal ve ekibi tarafından akciğer kanserine karşı geliştirilen ve laboratuvar çalışmaları tamamlanan ilaçta klinik araştırmalara geçildi. Tekrarlayan, metastatik ya da ileri evredeki akciğer kanseri hastaları için geliştirilen ilacın faz-1 çalışmaları Ankara Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi Faz-1 Klinik Araştırmalar Merkezi'nde başladı.

Ankara Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi Faz1 Klinik Araştırmalar Merkezi Sorumlusu Prof. Dr. Fevzi Altuntaş, şöyle konuştu:

"Akciğer kanseri hastaları için bir umut ışığı. 18-75 yaş arasında hastalığı tekrarlamış veya ileri evre olan, daha önce immünoterapi dahil tedaviler almış, özellikle standardı tüketmiş kanser hastalarımızın bu tedavi seçeneğinden faydalanmaları bir şanstır diye düşünüyorum."

Nedim ATİLLA

Varşova'da eski kentin tarihi bölgesi, büyüleyici Arnavut kaldırımlı geçitleri, pitoresk plazaları ve ortaçağ tarzı binalarıyla dikkat çekiyor.

Polonya'nın başkentini keşfetmek...

Geçtiğimiz Kurban Bayramı tatilinde Polonya'nın başkentinde kültürün ve lezzetin peşindeydik. İkinci Dünya Savaşı sırasında tamamen yıkılan şehrin gerçekten cesur geçmişine bakmak bir turisti mutlu edebiliyor. Varşova'da taze, yenilenmiş ve yeniden keşfedilmiş bir destinasyonun keyfini çıkarabilirsiniz.

Sokaklarda dolaşırken Varşova'nın çok yönlülüğü sizi şaşırtacak. Gökdelenler ve lüks perakende satış mağazaları hem kozmopolit hem de oldukça iyi hissettiren bir alanda müzelere ve kütüphanelere komşudur.

Zengin tarihin tanıkları

Eski kentin tarihi bölgesi, görülecek ilk yer. Bu bölge büyüleyici Arnavut kaldırımlı geçitleri, pitoresk plazaları ve ortaçağ tarzı binalarını sunuyor. Varşova Eski Şehir başkent en eski parçasıdır ve en önemli turistik yerlerinden biridir. Bölgenin kalbi

restoran, kafe ve dükkanlar açısından oldukça zengindir. Etraftaki sokaklar surlar, Barbican ve St. John Katedrali gibi ortaçağ mimarisine sahiptir. Eski Şehir, 13. yüzyılda kuruldu. 1339 yılına kadar tuğla şehir duvarları ile örülü olan şehir şimdi de İkinci Dünya Savaşı'ndan kalan surla çevrili.

Kasaba daha sonraları Royal Castle olarak anılan Mazowie Dukes kale çevresinde yayılmıştır. Market Meydanı ve Kaley Yeni Şehir'e bağlayan yol 14. yüzyılın başında yapılmıştır. 1817 yılına kadar Eski Şehir'in en önemli özelliği 1429 yılından önce inşa edilmiş Belediye Binasıydı. Meydan 1701 yılında Tylman Gamerski tarafından yeniden inşa edildi ve 1817 yılında belediye binası yıkıldı. Bu bölge 1980 yılında UNESCO tarafından Dünya Mirası olarak ilan edildi.

Kraliyet Kalesi'nin önünde ve Vaftizci Yahya Katedrali'nin arasında çok önemli sanat koleksiyonları bulunuyor. Burası açık havada yemek

seçeneklerinin tadını çıkarmak için de ideal bir nokta.

'Hipster Meydanı' olarak adlandırılan Plac Zbawiciela, bir fincan sert Polonya kahvesini yudumlamak için ideal bir nokta. Polonya, Hitler'in Yahudi katliamından en çok etkilenen yer. İkinci Dünya Savaşı'nda yaklaşık 4 milyon Polonya Yahudisi hayatını kaybetmiş. "POLIN" isimli Polonyalı Yahudilerin Tarihi Müzesi, ülkenin geçmişini keşfetmek için ideal bir nokta. Varşova'nın tam kalbinde yer alan bu hareketli müzenin keşfedilmesi yaklaşık 2 saat sürüyor.

Ölümsüz anılar için...

"Kraliyet Rotası" rehber eşliğinde gezilecek bir Varşova güzelliği. Zarif ve görkemli Royal Route, aileniz ve arkadaşlarınızla keyfini çıkarabileceğiniz mükemmel bir fotoğraf turu sunuyor. Antik Eski Kent'ten Wilanow'un saray duvarlarına kadar yol boyunca şehrin zengin tarihini görebilirsiniz. Öne çıkan yerler arasında 15. yüzyıldan kalma Kraliyet Kalesi, Kral Zygmunt

III Waza Sütunu ve Başkanlık Sarayı sayılabilir. Varşova'da yapılan hiçbir gezi, Kraliyet Yolu boyunca yürüyüş yapmadan tamamlanmış sayılmaz.

Varşova'ya gelen turistler, Vistula nehrinin üzerindeki Gdański Köprüsü'nün parıldayan elik ve ahşap yapısını görmeden dönmüyor. 4 yol şeridi ve üst güvertede bir kaldırım ve alt katında tramvaylar geçen bu etkileyici çift katlı köprü, işleri yavaşlatmak için harika bir yer.

"Neon Müzesi" ışıklarla Varşova'nın tarihini anlatan bir nokta. Varşova, yanıp sönen neon tabelalarıyla ünlüdür ve Neon Müzesi, bunları ve Soğuk Savaş döneminden bazı benzersiz elektro-grafik tasarımları tek bir iyi aydınlatılmış alanda keşfetme şansıdır.

Şehrin en gözde bölgelerinden biri olan Praga Bölgesi'nde yer alan müze, Varşova'nın yakın geçmişinden gelen neon tabelaları korumaya alınmıştır.

Kentin tramvay duraklarının son durağında yer alan "Factory" isimli AVM çok meşhur. Burası Polonya'nın ilk mega alışveriş merkeziydi ve yerel halk tarafından "şehir içinde bir şehir" olarak sevilerek biliniyor. Tüm Varşova'da bağımsız olarak sahip olunan son outlet olarak, şehir merkezinin hemen dışında yer alır ve 30'u iç tasarıma ayrılmış 200'den fazla perakende satış mağazasına ev sahipliği yapar.

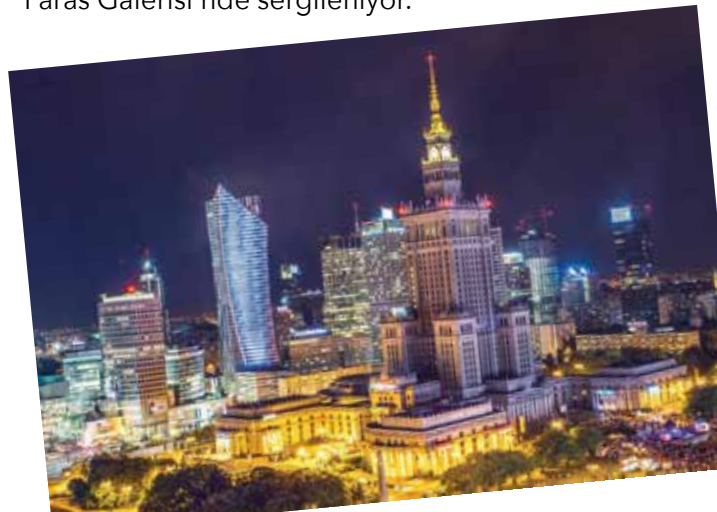
İkonik yapılar ve müzeler

Praga bölgesi, günü bitirmek için hareketli barlar ve restoranlar sunar. Eski Kent'in hemen karşısında, parıldayan Vistula Nehri'ni kucaklayan Praga bölgesinin hareketli merkezi yer alır. Praga, bu bölgenin bir kısmı savaş sırasında korunduğu için şehrin en pahalı ve zengin bölgelerinden birine ev sahipliği yapıyor. Binaların çoğu otantik Polonya konutları olduğundan, bu özgün bölge

günümüzün en ikonik Polonya mimarisinden bazılarını ev sahipliği yapıyor. Praga'daki Fantastik Müze, meraklılarına iyi gelecek bir nokta.

Mutlaka görülmesi gereken noktalardan biri de Varşova Ulusal Müzesi... 20 Mayıs 1862'de Varşova Güzel Sanatlar Müzesi adı altında kurulan müze, ülkenin en eski sanat müzelerinden. Koleksiyonunda Antik sanat, Orta Çağ sanatı, yabancı tablolar, Polonya tabloları, 20. yüzyıl Polonya sanatı, Polonya dekoratif sanatı eserleri bulunur. 830 binden fazla eser sergilenir.

Mısır'da inşa edilen Asvan Barajı'nın yapımı ile sular altında kalacak tarihi eserlerin kurtarılmasında rol alan Polonya arkeoloji ekibinin, 1960-1964 arasındaki kurtarma çalışmaları sırasında ortaya çıkardığı Faras Katedrali'nden getirilen duvar resimleri de Faras Galerisi'nde sergileniyor.

Bir sinema cenneti: Varşova

Varşova kentinin önemli özelliklerinden biri de dünyaca ünlü sinema yönetmenlerini yetiştirmiş olmasıdır. Kentin özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bir film seti gibi olması, yönetmenlerin çok sayıda başyapıt üretmelerini de peşi sıra getirmiş. Ayrıca son derece ucuz bilet ücretleri ile sinemayı gençlere sevdirmeye çalışıyorlar.

Varşovalı yönetmenlere gelince... İlk sırada Krzysztof Kieslovski geliyor. (27 Haziran 1941-13 Mart 1996) En bilinen filmleri Üç Renk (1993-1994), Dekalog (1989) serisi ve Véronique'in İkili Yaşamı (1991) adlı filmidir. Kieslovski kariyeri boyunca Cannes Film Festivali Jüri Ödülü (1988), FIPRESCI Ödülü (1988, 1991) ve Ekümenik Jüri Ödülü (1991); Venedik Film Festivali FIPRESCI Ödülü (1989), Altın Aslan (1993) ve Berlin Uluslararası Film Festivali Gümüş Ayı (1994) dahil olmak üzere sayısız ödül aldı ve 1995 yılında En İyi Yönetmen ve En İyi Senaryo dallarında Oscar Ödülü adayı oldu. Kieslovski, 2002 yılında British Film Institute'ün Sight & Sound dergisinin modern zamanların en iyi 10 yönetmeni listesinde ikinci sıraya konuldu.

Kieslovski filmlerinde bireyler arası ilişkiler incelenmekte, dostluk ve ihanet temaları ele alınmaktadır. Bireylerin birbirini anlamasına, yakınlaşmasına engel olan öğeler mercek altına alınır.

Bir başka ünlü Varşovalı yönetmen ise Andrzej Wajda'dır. (6 Mart 1926-9 Ekim 2016) Wajda, Kraków Güzel Sanatlar Akademisi'nde (1945-48) resim öğrenimi,

Andrzej Wajda

Lodz Ulusal Sinema Okulu'nda yönetmenlik eğitimi gördü. 1972'de genç sinemacıları yüreklendirmek amacıyla Film Polski'nin

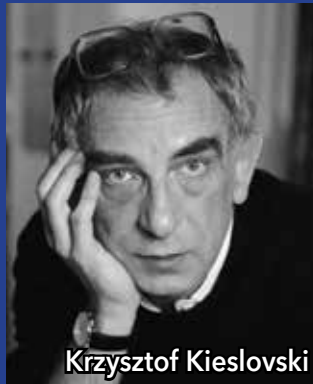
bir dalı olarak kurulan Film Unit X'in başkanlığına ve Polonya Sinemacılar Sendikası Başkanlığı'na seçilen Wajda, Polonya'daki politik durum nedeniyle 1981'de her iki görevinden de istifa etti. 1989'un başında, yeni Polonya Halk Cumhuriyeti'nde senatörlüğe seçildi. Wajda'nın eserleri çağımızın birçok biçimini ve katmanını ortaya koyar.

Bir başka önemli yönetmen ise halen Paris'te yaşayan Roman Polanski'dir (18 Ağustos 1933). Yahudi asıllı Polonyalı film yönetmeni, yapımcı, senarist ve eski aktör, 1954'te Lodz'un ünlü Devlet Film Okulu'nda yönetmenlik bölümüne girer. İlk tanınan filmi 1962'de çektiği "Knife in The Water-Suda Bıçak" olur.

Uğursuzluklara işaret ederek dehşet havası yaratan Polanski, 1968'de çektiği korku filmi "Rosemary's Baby-Rosemary'nin Bebeği" ile Hollywood'a adım atar. Bir Shakespeare uyarlaması Macbeth'in ikinci karısı Sharon Tate'in Manson Ailesi tarafından canice öldürülmesinin hemen ardından çekilmesi, yönetmenin hissettiği acı ve şiddetin filme yansımaya sebep olmuştur.

Roman Polanski

Krzysztof Kieslovski

Yeşilirmak kıyısının lezzetleri

ANADOLU
MUTFAĞI

AMASYA MUTFAĞI

İç Anadolu'da Yeşilirmak kıyısında bulunan Amasya, tarihsel yaşamı ve köklü bir kültür düzeyi yanında ekolojik yapısıyla da zengin bir bitki örtüsüne, dolayısıyla zengin mutfak kültürüne sahiptir. Her yörenin kendine özgü yemekleri vardır.

Yapılan arkeolojik araştırma ve bulgulara göre Amasya'da ilk yerleşme MÖ 4000 yıllarında başlayıp Hitit, Frig, Kimmer, İskit, Lidya, Pers, Hellen, Pontus, Roma, Bizans, Danişmend, Selçuklu, İlhanlı ve Osmanlı dönemlerinde de kesintisiz olarak devam etmiştir.

Pontuslar (MÖ 333 - MÖ 26) tarafından yapılan Kral Kaya

Mezarları, günümüze kadar ulaşarak kentin anıt eserleri arasına girmiştir.

700 yıl Bizans egemenliğinde kalan Amasya, Melik Ahmet Danişmend Gazi tarafından 1075 yılında fethedilerek bu kentte ilk Türk - İslam Egemenliği kurulmuştur.

Osmanlı Anadolu'da Türklerin ilk şehir hayatına geçiş yaptıkları yerlerden birisi de

Amasya olup öz be öz Türk oymaklarının Amasya ve civarında yerleşmiş olması, korunaklı bir yapıya sahip olması nedeniyle Osmanlı şehzadelerinin Amasya'da yetiştirilmesi uygun bulunmuştur. Bu sebeplerle ki Şehzade Çelebi Mehmet,

İlk yerleşmenin Milattan Önce 4000 yıllarında başladığı Amasya, tarihin akışı içinde önemli roller üstlenmiştir. Bu kültürel birikim doğal olarak mutfığa da yansımıştır. Amasya Elması, coğrafi işaretli üründür.

Timur'un baskıları nedeniyle dağılan Anadolu birliğini Amasya ve civarındaki Türkmenlerden sağladığı güçle tekrar sağlamıştır.

Bu dönemde kentte birçok ilim adamı yetişip saray, çeşme, medrese, cami, türbe vb. kalıcı eserlerle, şehir bir kültür merkezi olarak tarihteki yerini almıştır.

Tarihin akışı içerisinde önemli roller üstlenen Amasya, Kurtuluş Savaşı sırasında yine ön plana çıkmış, kurtuluş mücadelesinin planları bu kentte hazırlanmıştır.

Bu kültürel birikim doğal olarak mutfağa da yansımıştır. Amasya denilince akla gelenlerden biri olan Amasya Elması, "misket elma" olarak da bilinir. Coğrafi işaretli ürün olan misket elma hoş kokusu, ince kabuğu, bir tarafı kırmızı ve diğer tarafı yeşil olmasıyla bilinir.

Çorbalar: Çatal çorba, sakala çarpan, toyka çorbası, cilbir, helle çorbası, kesme ibik çorbası, yarma çorbası.

Etlı yemekler: Bakla dolması, etli bamya, keşkek, ciğer sarması, göbek dolması, madımak, mıhlama, mumbar, işkembe, pastırmalı pancar, patlıcan pehli, pastırma pağallemesi, pırpırım, sirkeli ciğer ve sulu köfte.

Hamur işleri: Amasya çöreği, yağlı/katmer, kabak kavuklu pilav, bişi, cırtka/cızlak/akıtma, döndürme, ekmek aşı (papara), eli böğründe, haşhaşlı cevizli çörek, hengel, kıymasız mantı, kaypak, mayalı, patlıcanlı pilav, sini suböreği, tepsi böreği, yakasal böreği ve yanuç, yöresel yemekler olarak sayılabilir.

Tatlılar: Dene hasudası, kuymak, yuka tatlısı, ayva galesi, elma tatlısı, fırın sütlaç, gelin parmağı, gömlek kadayıfı, kalbur tatlısı, höşmerim, peluza (hasuda), şeker böreği, unutma beni, vişneli ekmek ve zerdali galesi.

TOYKA ÇORBASI

MALZEMELER: 500 gr. süzme yoğurt, 1 tane yumurta, 1 kaşık un, 5 kaşık buğday yarması, 1 su bardağı ıslatılmış nohut, nane, tereyağı, 1 diş sarımsak, et suyu.

HAZIRLANIŞI: Bir tencerenin içinde yumurta sarısı, un, yoğurt, yarma, döğülmüş 1 diş sarımsak ve nohut konup et suyu ilave

edilerek kaynayana kadar karıştırılır. Piştikten sonra bir tavada tereyağı ve nane kızdırılarak üzerine dökülür.

BAKLA DOLMASI

MALZEMELER: 200 gr. kuru bakla, 1 baş soğan, 2 su bardağı yarma ve yarım çay bardağı bulgur, 1/2 kg. kıyma (koyun kuyruğu katılmış, yağlı) 1 kaşık salça, biber, tuz, 1 çay bardağı sıvı yağ, yeterince sarmalık yaprak.

HAZIRLANIŞI: Amasya'dan başka hiçbir yerde yapılmaz. Bir gün önceden ıslatılan baklalar soyulur. Yarma, kıyma, kuru soğan, salça, biber, tuz sıvı yağ ile hepsi karıştırılır. Dolmanın konacağı tencerenin altına kemik konur. Yaprığın içerisine hazırlanan iç malzemesi konarak bohça şeklinde sarılır kemiklerin üzerine itinayla (dağıtmadan) döşenir. İki su bardağı su konarak kaynatılır. Kuru soğan eşliğinde servis yapılır. Dolmalar sarılırken birinin içerisine nişan konur. (Zeytin tanesi,

Yeşilirmak kıyısında bulunan Amasya, köklü kültür düzeyi yanında ekolojik yapısıyla zengin bir bitki örtüsüne, dolayısıyla da zengin mutfak kültürüne sahiptir. Her yörenin kendine özgü yemekleri vardır.

kiraz, çeyrek altın gibi) bu nişan yerken kimin ağzına gelirse onun niyetinin olacağı rivayet edilir.

AMASYA ÇÖREĞİ

MAZLEMELER: 1 kg. un, 150 gr. ceviz içi, 150 gr. tereyağı, 10-15 adet nohut, 1 tatlı kaşığı toz şeker, 2 yumurta sarısı.

HAZIRLANIŞI: Nohutlar havanda kırılır. Şişeye konularak üzerine ılık su ilave edilir. 1 tatlı kaşığı toz şeker ilave edilerek 3 gün ılık yerde (şişenin ağzında köpükler dışarı taşana kadar) bekletilir, diğer tarafta un elenir. Ortası açılır içerisine maya haline gelmiş bu nohut suyu konur. 150 gr. yağ, ceviz ve tuz ilave edilerek yumuşak bir hamur yapılır. Hamura silindir şekli verilir. Bıçakla yumurta büyüklüğünde 15-16 eşit parçaya bölünür. Yuvarlak bezeler yapılır. Yağlanmış dikdörtgen fırın tepsisine yerleştirilir. Ilık ve üstü kapalı ortamda yarım saat bekletilir. Şekillendirilmiş çörek hamurunun üzeri çizilir. Yumurta sarısına 1 çay kaşığı toz şeker 1 yemek kaşığı sıvı yağ konularak karıştırılır. 250 derecede fırına konularak çöreklerin

üzeri kabarcınca dışarı çıkartılır ve yumurta sarısı fırçayla el çabukluğuyla sürülür. Tekrar fırına sürülür. Bu işlem iki kez tekrarlanır. (Çöreklerin parlak ve gevrek olması için yapılır.)

YUFKA TATLISI

MAZEMELER:

Hamur için: 1 yumurta, 1 çay bardağı süt, 1 fincan sıvı yağ, 1 fiske tuz, 2 su bardağı ceviz, alabildiği kadar un.

Kızartmak için: 150 gr. tereyağı.

Şerbeti için: 1 kg. şeker, 4 su bardağı su, yarım tatlı kaşığı limon suyu.

HAZIRLANIŞI: Malzemeler karıştırılır. Un ilave edilir. Kulak memesi yumuşaklığında özlü bir hamur yapılır. Ceviz büyüklüğünde bezelere ayrılır. Hamur 1 saat kadar dinlendirilir. Yufkalar açılabilir kadar büyütülür. Sac üzerinde kızarmadan çevire çevire kabartılarak kurutulur. Tatlı yapılacağı zaman su ile ıslatılır. Arasına ceviz konularak istenilen şekil verilir veya tepsiye düz olarak dizilir. Orta kata ceviz konulur. Nemli iken kesilerek şekil verilir. Pembeleşinceye kadar fırında kızartılır. Üzerine şerbeti soğuk olarak dökülür. Servise hazırdır.

